

Javni interes u programu neprofitnog medija Televizije Student

Medica, Lea

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:289738>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-29**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

**JAVNI INTERES U PROGRAMU NEPROFITNOG MEDIJA
TELEVIZIJE STUDENT**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: prof. dr. sc. Tena Perišin

Studentica: Lea Medica

Zagreb
lipanj, 2020.

IZJAVA O AUTORSTVU

Izjavljujem da sam diplomski rad “Javni interes u programu neprofitnog medija Televizije Student” koji sam predala na ocjenu mentorici prof. dr.sc Teni Perišin, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS – bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Lea Medica

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Televizija Student	2
2.1. Povijest Televizije Student	2
2.2. Organizacija rada na Televiziji Student	7
3. Neprofitni mediji.....	7
4. Javnost ili javna sfera?.....	13
5. Javni interes	14
5.1. Teme od javnog interesa u programu Televizije Student	16
6. Metodologija.....	22
7. Rezultati istraživanja.....	31
7.1. Kvantitativna i kvalitativna analiza	31
8. Zaključak	54
9. Literatura.....	56

Popis ilustracija

Grafovi:

Graf 1: Teme u emisiji Akademska četvrt	32
Graf 3: Televizijske vrste u emisiji Akademska četvrt.....	35
Graf 4: Akteri u emisiji Akademska četvrt.....	36
Graf 5: Teme u emisiji Kultura nije tortura	38
Graf 6: Televizijski oblici u emisiji Kultura nije tortura	39
Graf 7: Akteri u emisiji Kultura nije tortura	41
Graf 8: Teme u emisiji Alter Ego	42
Graf 9: Televizijski oblici u emisiji Alter Ego.....	44
Graf 10: Akteri u emisiji Alter Ego	45
Graf 11: Teme u emisiji Spike	46
Graf 12: Televizijskih oblici u emisiji Spike	48
Graf 13: Akteri u emisiji Spike.....	49
Graf 14: Teme unutar četiri emisije Televizije Student.....	50
Graf 15: Televizijski oblici unutar četiri emisije Televizije Student.....	51
Graf 16: Akteri unutar četiri emisije Televizije Student.....	52
Graf 17 Informativni faktori u programu Televizije Student.....	53

1. Uvod

Tema ovog diplomskog rada jest Televizija Student i njezini programski sadržaji od javnog interesa. Kako bi se studentima novinarstva na Fakultetu političkih znanosti omogućio praktični rad, 2002. godine pokreće se TV studio u kojem studenti teorijska znanja primjenjuju u praksi. Deset godina kasnije, 2012. godine, osniva se Televizija Student koja počinje s emitiranjem vlastitog programa kojeg stvaraju mladi za mlade. Urednička koncepcija ovog medija okrenuta je prvenstveno mladima – njihovom informiranju i povezivanju, uključivanju u rad i proizvodnju medijskog sadržaja. Cilj rada i postojanja Televizije Student¹ sažet je u sedam osnovnih načela koji su navedeni u manifestu ove televizije: „To je televizija za pametne, otvorene i znatiželjne, koja svojim konceptom i temama odražava duh i svjetonazor novih generacija, promiče pozitivne društvene vrijednosti, entuzijizam, aktivizam i djelovanje. Uza sve to, otvara javni prostor sadržajima i idejama koje teško pronalaze svoje mjesto u medijima, teži zastupanju novih i drugačijih formi i sadržaja, a ima nultu točku tolerancije prema trivijalnim sadržajima.“²

Televizija Student, kao neprofitni medij, u svom programu zastupa teme javnog interesa jer bez obzira na to što je prvenstveno namijenjena mladima, raznolikim sadržajem primjerena je široj javnosti. Kako se radi o mediju trećeg sektora, odnosno neprofitnom mediju kojemu je svrha proizvesti sadržaj od javnog interesa i koji doprinosi društvenom razvoju, namjera je, kroz kvantitativnu i kvalitativnu analizu, odgovoriti koliko su u sadržaju Televizije Student prisutne teme od javnog interesa, a koje se tiču mladih. Perišin i Stantić navode kako u novinarstvu novinari vijesti ne biraju proizvoljno, već prema profesionalnim kriterijima selekcije vijest, odnosno prema njihovim informativnim vrijednostima ili čimbenicima (Perišin, Stantić, 2003: 71-103; Perišin, 2008).

Za potrebe ovog rada, odnosno kvantitativne analize sadržaja, napravljena je matrica prema kojoj će se istražiti koje su teme od javnog interesa i koliko zastupljene u 4 emisije Televizije Student: *Akademski četvrt, Alter Ego, Kultura nije tortura* i *Spike*.

¹ <https://televizijastudent.com/o-nama> , pristupljeno 30.8.2020.

² <https://televizijastudent.com/o-nama>, pristupljeno 30.8.2020.

Kvalitativnom analizom dodatno će se obogatiti interpretacija istraživanja kako bi se utvrdilo na koji način su obrađene teme od javnog interesa. Naime, kada je riječ o mladoj publici, nije dovoljno samo tematski pokriti teme, nego ih je potrebno i obraditi na zanimljiv i vizualno atraktivan način. Kao što Perišin navodi „televizija je slika, pa informaciju na televiziji određuje umnogome ta njezina specifična vizualna komponenta“ (...) a „kada se govori o slici, neodvojiv element na televiziji jest i popratni zvuk, koji je jednako važan kao i slika“ oni su „komplementarni su i tako ih valja vrednovati“ (2008: 103). Istraživanje će obuhvatiti odabrane priloge u kojima će se analizirati odabir televizijskog oblika, audiovizualno pripovijedanje, odabir sugovornika, lokacija i način izvještavanja o temi.

2. Televizija Student

2.1. Povijest Televizije Student

„Pametno, znatiželjno, odgovorno“ – slogan je jedine studentske neprofitne televizije u Hrvatskoj koja je osmišljena još 2002. godine na Fakultetu političkih znanosti. Povodom 40. godišnjice Fakulteta proširena je akademska izobrazba studenata tako da se teoretski dio počeo primjenjivati u praksi. Kako navodi Dejan Oblak u svom diplomskom radu o Televiziji Student, tadašnji dekan Ivan Šiber i profesor Stjepan Malović pokrenuli su reformu studija novinarstva, zahvaljujući kojoj su studenti mogli birati između smjerova: Radio, Televizija, Tisak te Odnosi s javnošću, a svi su oni krenuli s primjenom teorijske i praktične nastave koja se odvijala ili u medijskim kućama ili na Fakultetu (2013: 21). Iste su godine, u lipnju, uređeni i opremljeni televizijski studio i režija u podrumu FPZG-a koji su od akademske godine 2002./2003. služili za izvođenje praktične nastave studentima, a posljednjih godina, to je mjesto u kojemu nastaje cjelokupni program Televizije Student³. U to vrijeme tehnički voditelj studija bio je bivši redatelj HRT-a Darko Vizek, a praktičnu nastavu vodila je, u to vrijeme urednica na HRT-u, Tena Perišin. Na Fakultetu je već tada, s ciljem obrazovanja studenata novinarstva za praktični rad, postojao Radio Student koji je pokrenut još 1996. godine zbog čega je bio prva studentska radiopostaja u Hrvatskoj. Studentske

³ <http://fpzg.hr/?@=2dy7p> , pristupljeno 30.8.2020

novine *Global* osnovane su posljednje, 2014. godine, kako bi se i kroz njihovo stvaranje omogućio praktičan rad studentima u sferi tiska⁴.

U podrumu Fakulteta političkih znanosti u Lepušićevoj 6, na mjestu koje je za vrijeme Domovinskog rata služilo kao sklonište, uređen je 2002. godine prostor za televizijski studio. Sredstvima Fakulteta, i uz potporu američkog veleposlanstva, nabavljena je oprema za studio i režiju. U početku su to bile tek „dvije studijske kamere koje su studenti nosili na teren, nekoliko laptopa za montažu i osnovna postavka režije“ (ibid.: 21). Iako s tek nekoliko komada osnovne opreme, tijekom deset godina, studenti novinarstva u podrumu Lepušićeve učili su snimati i montirati te proizvoditi različite televizijske forme – ankete, intervjue, sekvence, priloge, promo filmove i dokumentarne filmove. Također, svake akademske godine, studenti smjera Televizija, imali su zadatak u potpunosti kreirati i samostalno proizvesti televizijsku emisiju.

Već od 2002. godine održavale su se radionice televizijskog novinarstva uz potporu američkog veleposlanstva. Voditelj radionica televizijskog novinarstva, dr. prof. Sam Swan s University of Tennessee, redoviti je gost Fakulteta političkih znanosti. Zahvaljujući njemu uspostavljena je suradnja te su neki od studenata polaznika njegovih radionica dobili priliku provesti godinu dana na School of Journalism and Electronic Media na University of Tennessee. Suradnja s američkim novinarskim fakultetima, uz potporu američkog veleposlanstva, nastavila se do danas. Takav vid praktične nastave dodatno obogaćuje izobrazbu studenata prikupljajući znanja i vještine od profesora s priznatih sveučilišta koji se bave novinarstvom u Sjedinjenim Američkim Državama. Tijekom godina, sav se taj materijal pohranjivao u arhivi, sve do 6. studenog 2012. godine kada je u program puštena prva emisija.⁵ Nakon toga, može se reći, sve ostalo je povijest. Od tada se svakoga dana emitira program neprofitne televizije koji isključivo stvaraju i uređuju studenti, uz pomoć iskusnih novinara mentora. Kako stoji u opisu uredničke koncepcije Televizije Student⁶, sadržaj programa namijenjen je prvenstveno studentskoj populaciji, ali i svima onima koje zanima drugačiji, kreativniji i slobodniji pogled na svakodnevne teme koje su manje zastupljene u

⁴ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

⁵ <http://fpzg.hr/?@=2dy7r>, pristupljeno 30.08.2020.

⁶ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.08.2020.

*mainstream*⁷ medijima. Program Televizije Student tako se svakodnevno može pratiti na kanalu operatera Iskon TV, a također i na javnom servisu HRT.

Na dan svečanog pokretanja Televizije Student program je krenuo uživo u 19 sati iz TV studija u Lepušićevoj 6⁸ i to izravnim prijenosom svečanog otvorenja koje se odvijalo u prepunoj dvorani Fakulteta političkih znanosti. Otvorenje su osmislili tadašnji studenti i pokretači Televizije, zajedno s voditeljicom projekta Tenom Perišin, u to vrijeme još uvijek aktivnom novinarkom na Hrvatskoj televiziji, te novinarom i redateljem Igorom Mirkovićem, tada glavnim urednikom Televizije Student. Na otvorenju Televizije Student 2012. godine, voditelji svečanog programa otvaranja bili su: Kristian Došen, Lucija Pongrac i Duška Jurić. Kristian Došen, 1. veljače 2020. godine, zamijenio je Igora Mirkovića na mjestu glavnog urednika. Podršku televiziji, koja će kasnije prerasti u prepoznatljiv simbol Fakulteta, dali su brojni bivši studenti, a koji su i sami imali prilike proći kroz TV studio. Također, podršku su dali i brojni novinari te javne osobe. Svečano otvorenje uključivalo je prikazivanje reportaže o nastanku Televizije Student i brojnih priloga nastalih u prethodnih 10 godina postojanja televizijskog studija. Vođeni ambicijom pod sloganom: „Stvori svoju televiziju“⁹, studenti su do danas proizveli stotine emisija – magazine o studentskom životu, studentske debate, emisije o ljudskim i manjinskim pravima, o alternativnoj umjetnosti, sveučilišnom sportu, glazbene emisije, satirične emisije, itd. Već od samih početaka ostvarena je dobra suradnja i s ostalim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu. Osim priloga koje su radili sami studenti, u svom su programu prikazivali i filmove studenata Akademije dramskih umjetnosti. Sve se nastavilo i narednih godina pa su tako i danas u programu zastupljene emisije koje su tematski slične prvotnima, a suradnja s ostalim fakultetima dodatno je proširena.

Nakladnik i osnivač Televizije je Fakultet političkih znanosti. TV Student je, pod tim imenom i kao neprofitni medij, registriran u Upisniku Vijeća za elektroničke medije¹⁰. Na taj je način stekao formalno uporište za emitiranje programa.

Ideja Televizije Student od samog je početka bila i ostala ta da se studentima omogući usavršavanje teorijskog znanja kroz praktični rad u stvarnom svijetu televizijskog novinarstva i da kroz takav

⁷ *Mainstream* mediji su oni koji do korisnika dolaze kroz najveće distribucijske kanale, koji dominiraju tržištem i čiji sadržaj oblikuje većinsko javno mnijenje (Perišin, 2010: 240).

⁸ <https://fpzg.hr/?@=2dy7p>, pristupljeno 30.08.2020.

⁹ <https://www.racunalo.com/tv-student-pokrenuta-prva-studentska-televizija-u-hrvata-ide-i-preko-iskon-tv-a/>, pristupljeno 30.08.2020.

¹⁰ Odluka Vijeća za elektroničke medije, 11. listopada 2012.

rad prođu sve oblike stvaranja televizijskog programa. Na taj način budući novinari već za vrijeme studiranja stječu pravo novinarsko iskustvo proizvodnje programa pa završetkom studija, s relevantnim iskustvom, postaju konkurentni na tržištu rada. Kako autorice Perišin i Mlačić u svom radu zaključuju: „dobro novinarsko obrazovanje čini i edukacija u pojedinim sektorima kojima će se baviti, što ujedno podrazumijeva i stjecanje znanja u određenom području“ (2014: 32). Studenti druge godine, u sklopu kolegija „Televizijsko novinarstvo“, već kreću s praktičnim radom u grupama, dok na trećoj godini na kolegijima „Oblici televizijskog izražavanja“ i „Televizijska redakcija“ samostalno stvaraju razne televizijske oblike. Kroz nastavu uče pisati televizijske tekstove, snimati, montirati i uređivati priloge, voditi emisije, a u konačnici ih i samostalno realizirati. Osim što uče novinarske vještine izvještavanja, savladavaju i tehničke mogućnosti – rad u režiji, studiju, s kamerama i pametnim mobitelima, montiranje priloga u programima za uređivanje i sl. Studentima na raspolaganju svakodnevno stoje demonstratori, odnosno stariji studenti koji su već prošli obuku i stekli dovoljno znanja i vještina kako bi pomogli mlađim kolegama, kao i profesionalni suradnici koji imaju prethodnog iskustva u televizijskom novinarstvu. Perišin i Mlačić apostrofiraju kako bi studiji na kojima se izvode smjerovi novinarstva, ili su barem sadržajno povezani s novinarstvom, trebali omogućiti svojim studentima teorijsko i praktično usvajanje znanja i vještina koje će im koristiti kasnije u profesionalnom svijetu (ibid.: 2014: 30-37). Medijski stručnjak Eric Newton smatra kako se danas „mijenja sve, tko je novinar, kakva je vijest, koji se medij koristi za koje vijesti, te kako komunicira sa zajednicom, koju se do nedavno nazivalo publikom“ te da se novinarstvo treba „redefinirati kao intelektualna aktivnost kojoj se treba predati kao najuzbudljivijoj profesiji ovoga stoljeća, da ona to i postane“ (Newton, 2012). Sve to, zaključuje Newton, polazi od predavača koji trebaju pobuditi interes kod studenata za što boljom naobrazbom. Newton, stoga, predlaže nekoliko savjeta novinarskim fakultetima:

1. Proširiti svoje djelovanje u smislu služenja zajednici, tj. javnog servisa – sveučilišne redakcije mogu biti mjesto na kojem se istodobno educiraju novi kadrovi i stvaraju novinarske priče.
2. Uvođenje inovacija – Sveučilišta kao pokretači medijskih promjena i kreatori budućih vijesti i informacija
3. Predavati otvoreno, međusobno surađujući – povezivanjem studenata u male timove u koje su integrirani dizajneri, poduzetnici, programeri i novinari kako bi zajedno stvarali prototipove projekata i ideja.

4. Povezati se s cijelim sveučilištem, što podrazumijeva stručnu suradnju na određenim temama. Primjerice, suradnici za ekološko novinarstvo – ekolozi, ili za znanstvene teme – znanstvenici. (Newton, 2012)

Također, u promjenjivom novinarskom okruženju, studentima treba omogućiti upoznavanje i savladavanje novih pojmova i praksi, među kojima je i konvergencija. Unazad nekoliko godina Televizija Student usvojila je tu praksu. Ondje se, osim klasičnog televizijskog novinarstva, uči i kako proizvesti medijski sadržaj koji će biti prilagođen „novom“ multimedijском okruženju. Studenti se obučavaju i u području mobilnog novinarstva, podatkovnog novinarstva te se održavaju radionice korištenja digitalnih alata u novinarskom izvještavanju.

Ako se prate moderni trendovi u obrazovanju novinara (Perišin i Lukač, 2018), na Fakultetu političkih znanosti, u okviru Studija novinarstva, kao dobri primjeri učenja i prenošenja praktičnih znanja i vještina klasičnih novinarskih formi, ali i multimedijskog novinarstva, mogu se izdvojiti: Televizija Student, Radio Student te portal i novine *Global*. Oni svoje „sadržaje dijele i *online* i na društvenim mrežama, a u posljednje vrijeme surađuju i na proizvodnji programa“ (Perišin i Mlačić, 2014: 38).

Kreatori Televizije Student svjesni su da su se klasični mediji promijenili, a da se o televiziji više ne može govoriti kao o mediju na kojem u točno određeno vrijeme gledamo određenu emisiju. Aleksandar Luj Todorović, u knjizi *Interaktivna televizija*, ističe kako su gledatelji, odnosno publika, postali aktivni dio medijskog okruženja u kojemu su oni i primatelji, ali i pošiljatelji poruka – sadržaj se više ne promatra pasivno zbog čega se na televiziju kao medij više ne može gledati samo u klasičnom smislu. Tako se promišlja o novim načinima kako aktivnim korisnicima približiti medijski sadržaj. U tom pogledu, Todorović nastavlja s pitanjem televizije u 21. stoljeću, koje je donijelo brojna tehnološka dostignuća u medijima i oni se više ne konzumiraju na način kao prije pedeset godina. Ipak, ne odustaje od važnosti televizijske forme za koju kaže kako je „pored ogromnog uspjeha filma kao zabave za mase, tek televizija pokazala svu snagu pokretnih slika“, ali i to kako mora uloviti korak s promjenjivim vremenom medijskih praksi jer je „suočena s opasnošću gubljenja važnosti zabave za mase, televizija ulaže ogromne napore i velike količine novaca u traganju za sredstvima koja bi joj omogućila da zadrži dominantni položaj. Jedno od tih sredstava je i intenzivni razvoj interaktivnih rješenja“ (2014: 95).

2.2. Organizacija rada na Televiziji Student

Organizacija rada na Televiziji Student nije znatno drugačija od neke veće, nacionalne televizije. Urednički kolegiji s novinarima-studentima na kojima se dogovara tjedni raspored emisija i njihov sadržaj, planiraju se prilozima, predlažu se teme i „bacaju“ raznorazne ideje odvijaju se barem jednom tjedno u formalnom obliku. Ono što ovu televiziju prvenstveno razlikuje od ostalih jest to da bi upravo studenti trebali biti glavni pokretači svega – da bi njihove ideje i teme konačno trebale biti zastupljene, njihov glas bi se trebao čuti jednako kao i glas ostalih elita. Temama se pristupa na kreativan i nekonvencionalan način, razmišlja se izvan ustaljenih okvira. Iako je neprofitni medij okrenut studentskoj populaciji i mladima, novinari se bave i aktualnim društvenim temama. Tako se osim studentskog života, Televizija Student bavi temama umjetnosti i kulture, sporta, ekologije, kao i marginaliziranim temama u javnom prostoru poput ženskih prava, aktivizma, prava LGBT osoba, osoba s invaliditetom i slično. Ukratko, ono što je u medijskom prostoru inače slabije zastupljeno, na ovoj televiziji se itekako obrađuje.

3. Neprofitni mediji

Neprofitni mediji mogu se definirati kao oni kojima „cilj nije proizvoditi sadržaj radi ostvarenja profita, niti za promidžbu političkih ili ekonomskih interesa, ili za njih vezane ideologije, već im je svrha kreirati sadržaj koji je od javnog interesa i koji doprinosi društvenom razvoju na svim razinama, u složenim procesima funkcioniranja pojedinaca unutar zajednice i društva“ (Car, 2012: 5). U tu se skupinu ubrajaju svi „neprofitni internetski portali, novine, časopisi i proizvođači radijskog ili televizijskog programa, bez obzira distribuiraju li ga samostalno, putem radiofrekvencijskog spektra, interneta ili drugih medija.“¹¹

Riječ je o medijima trećeg sektora koji nemaju jednoznačno definiran naziv pa se tako spominju u kontekstu neprofitnih medija, medija zajednice (engl. *community media*), *grassroots* medija, alternativnih medija, medija civilnog društva, građanskih medija, čak i radikalnih i *guerilla* medija (Atton, 2015; Fuller, 2007). Prvenstveno se nazivaju medijima trećeg sektora jer ne pripadaju ni

¹¹ <http://www.radiostudent.hr/faq-neprofitni-mediji/>

„javnom medijskom sektoru (npr. Hrvatska radiotelevizija), ni komercijalnom sektoru (npr. Nova TV, RTL TV), nego trećem sektoru civilnoga društva“ (Vozab, Peruško i Čuvalo, 2017: 109).

Na medijskom se tržištu javljaju kao oblik kritike *mainstream* medija, ali i monopolističkog modela koji je godinama bio u „rukama“ kreatora nacionalnih medijskih politika, što je dovodilo do manjka kompetitivnosti, a u konačnici i nepostojanja nezavisnog audiovizualnog sektora (Atton, 2002: 10; Car, 2013: 35). Nakon godina državnog monopola, europska medijska tržišta počinju se otvarati komercijalnim konkurentima, a medijsko tržište postaje slobodnije s većom ponudom medijskih kanala, razvojem tehnoloških mreža, ali i interaktivnih komunikacijskih usluga.

Sličan se scenarij događa i u Hrvatskoj devedesetih godina prošlog stoljeća kao korektiv javnom servisu, HRT-u, koji je tada bio pod snažnim političkim utjecajem vladajuće stranke (HDZ-a), a koja je odlučivala o medijskog politici i stvaranju medijskog sadržaja. Godine 1995. na snagu stupa primjena Zakona o telekomunikacijama¹² u smislu „neprofitnog programskog usmjerenja“ (temeljem članka 55). Demokratizacijom društva, početkom novog stoljeća, počinje ozbiljnije udruživanje nezavisnih i neprofitnih medija kojima je „cilj bio ojačati platformu za kvalitetne društveno angažirane sadržaje“ (Car, 2013: 39).

Zakon o elektroničkim medijima (ZEM) iz 2003. godine definira neprofitni radijski ili televizijski program kao onaj „koji dnevno objavljuje najmanje 30% vlastite proizvodnje informativnih, kulturnih, obrazovnih i zabavnih sadržaja“, a njegov status u „skladu s ovim Zakonom odlukom utvrđuje Vijeće za elektroničke medije pri dodjeli, odnosno oduzimanju koncesije“ (NN 122/3, čl 36.). Također, ovim se Zakonom definira i time omogućuje da i visoka učilišta, odnosno studentske udruge, mogu biti nakladnici radijskih i/ili televizijskih programa „ako programske sadržaje proizvode i objavljuju pretežito studenti, a namijenjeni su studentskoj javnosti, te ako djelatnost obavljaju kao neprofitni radijski ili televizijski program visokog učilišta“ (NN 122/03, čl 37.) za koje vrijede jednaka pravila VEM-a o dodjeli, odnosno oduzimanju koncesije. Istim člankom 37. ZEM navodi kako programski sadržaj ovakvih programa mora biti osmišljen u svrhu obavještavanja, ali i zadovoljavanja „obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba studentske i šire javnosti“ (NN 122/03, čl 37.).

¹² Zakon o telekomunikacijama. Narodne novine Republike Hrvatske 53/1994; 76/1999.

Zakon iste godine osniva Vijeće za elektroničke medije (VEM)¹³ i Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija¹⁴. Tek novim Zakonom, 2009. godine, odlučuje se kako će se sredstvima Fonda poticati proizvodnja i objavljivanje „audiovizualnih i radijskih programa nakladnika neprofitne televizije i/ili radija, a osobito su važni za pravo građana na javno informiranje, poticanje kulturne raznolikosti, razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova, njegovanje baštine, razvoj odgoja, obrazovanja, znanosti i umjetnosti, poticanje stvaralaštva na narječjima, kao i posebnih programa na područjima posebne državne skrbi i programa za manjine, te djecu i mlade“ (NN 153/09, čl 64.). Treća verzija Zakona stupa na snagu 2013. godine i još je uvijek aktualna. Njome se uvodi nekoliko manjih promjena glede pružatelja neprofitnih usluga, dok se uvjeti proizvodnje sadržaja nadopunjuju. Oni prvenstveno moraju biti od javnog interesa, a osim prethodno navedenih, 2013. godine nadodaju se: „poticanje svijesti o ravnopravnosti rodnih identiteta i spolnoj orijentaciji, (...) podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom, povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata, razvoj i poticanje programa medijske pismenosti, zaštitu okoliša, promociju zdravlja i poticanje zdravstvene kulture“ (NN 94/2013, čl. 64.).

Knjiga autora Patricka Ferruccia bavi se razvojem, ali i funkcioniranjem neprofitnih medija, njihovom strukturom i utjecajem na društvo i demokraciju (2020). Autor kroz niz intervju s novinarima neprofitnih medija iz Sjedinjenih Američkih Država potkrepljuje teoriju i generalne pretpostavke o neprofitnim medijima. Tako se iz toga može zaključiti kako su neprofitni mediji oni mediji koji su okrenuti građanima, društvu i pokrivaju teme koje se razlikuju od tema tradicionalnih medija. Haas u svojem istraživanju neprofitnih medija ističe kako su to mediji koji su „posvećeni prikazivanju problema i događaja koji su suprotni onima u tradicionalnim medijima te zagovaraju društvene i političke promjene“ (2004: 115). Vozab, Peruško i Čuvalo ovome još

¹³ VEM je neovisno regulatorno tijelo na području elektroničkih medija koje upravlja Agencijom za elektroničke medije (AEM). Provodi postupak davanja koncesija, dopuštenja za obavljanje djelatnosti pružanja audio i/ili audiovizualnih medijskih usluga na zahtjev te za satelitski, internetski, kabelski i drugi oblik prijenosa audiovizualnog i/ili radijskog programa, izriče mjere u slučaju nepoštivanja odredbi Zakona o elektroničkim medijima, vodi upisnike pružatelja medijskih usluga, osigurava nadzor (monitoring) objavljenih programa, provodi postupak dodjele sredstava.

¹⁴ Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija- njime upravlja VEM, a on predstavlja državnu potporu na jednogodišnjoj ili višegodišnjoj razini za sufinanciranje proizvodnje programa određenih kategorija nakladnicima elektroničkih medija (radija i televizije na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnoga radija i televizije), neprofitnim pružateljima (medijskih usluga koji imaju dopuštenje i elektroničkih publikacija) te neprofitnim proizvođačima radijskog i audiovizualnog programa.

nadodaju „uključenost, participaciju, pluralnost, aktivno građanstvo, lokalni jezik ili dijalekt, (interes za) društvene, a ne komercijalne ciljeve i participativnu demokraciju“ (2017: 109). Sadržajem informiraju građanke i građane „o svim važnim društvenim, političkim, ekonomskim i drugim pitanjima u zemlji i svijetu; koji promoviraju obrazovanje, znanost, kulturu i umjetnost, odnosno znanje u njegovim najširim dosezima; koji promiču poštivanje ljudskih prava, potiču pluralizam i pritom ističu raznolikost kao bogatstvo društva“ (Car, 2012: 5).

Mediji se mijenjaju iz dana u dan, a tehnološki zahtjevi prilagođavaju se onima heterogene publike. Tako je, zapravo, stvaranje slobodnog medijskog tržišta samo otvorilo prostor za daljnji razvoj medijskog sektora. Za razliku od tradicionalnih medija, neprofitni su manje organizacije koje se ne obraćaju masovnim publikama, već su kreirane za zajednicu; nezavisne su od tržišta i države te, umjesto vertikalne organizacije i hijerarhije, imaju horizontalnu organizaciju koja omogućuje veću ravnopravnost između aktera i lakši „ulaz“ u proizvodnju programa (Vozab, Peruško, Čuvalo, 2017: 111 prema Carpentier, Lie i Servaes, 2007: 221). Ono što se iz razgovora Ferruccia s ispitanicima vidi, a to i Carpentier, Lie i Servaes zaključuju, takve su organizacije otvorene prema amaterima u proizvodnji programa te su sklonije eksperimentiranju i razvoju različitih formata i žanrova (2007: 227). Ferrucci još ističe kako u neprofitnim medijima postoje dvije ekstremne dobne razlike zaposlenih. S jedne strane, stariji,iskusni, veterani novinarstva su uglavnom oni koji pokreću takav mediji. S druge strane postoje mladi novinari s manje iskustva koji su u potrazi za poslom u struci. Pretpostavka je kako će se tek diplomirani novinari, bez prethodnog iskustva u medijima, lakše zaposliti u neprofitnom mediju nego kakvoj velikoj medijskoj kući što im pruža idealnu priliku za učenje. Na taj način mogu iskusiti pravi novinarski život i stasati u konkretne novinare (Ferrucci, 2020: 13).

Neprofitnim medijima nije u cilju biti prvi s plasiranjem neke prijelomne ili izvanredne vijesti, već oni teže dubinskoj analizi priče. Ferrucci navodi primjer iz razgovora s urednikom jednog neprofitnog medija koji kaže kako će oni radije sačekati dan, dva prije objave priče kako bi mogli dobiti cijelu pozadinu događaja i provjeriti sve informacije koje su vezane uz njega. Time ukazuje na jednu od vrijednosti neprofitnih medija, a to je da su njihove teme bezvremenske. Kada govorimo o vrijednosti vijesti ovakvih medija, tu je važno napomenuti kako oni iznimno paze na provjeru informacija (engl. *fact-checking*). Dok su se nekada potvrde informacija smatrale jednim

od temelja struke, danas se mediji okreću sve većoj provjeri jer potvrda ne mora biti uvijek točna, a provjera iz više izvora može dati veći kredibilitet.

Također, neprofitni mediji odmiču se od ustaljenih načina razmišljanja produkcije u novinarstvu. Vode se logikom: „što bi tradicionalni mediji napravili, mi možemo na novi način“ jer smatraju kako je publici dosadilo svakodnevno konzumirati jednaki sadržaj (Ferrucci, 2020: 46). Dva neprofitna medija u Hrvatskoj koja su proizašla s iste adrese su Televizija Student i Radio Student koji su prigrlili tu raznovrsnost u sadržaju i načinu pristupa publici. Radio Student još od svojih osnutaka, 1996. godine, njeguje slogan: „Radio koji nije za svakoga“, aludirajući na proizvodnju sadržaja od javnog interesa koji je društveno angažiran i potiče teme koje nisu dovoljno zastupljene u programima većine radija, a promiču vrijednosti poput ljudskih prava, tolerancije, nenasilja, ravnopravnosti, ekologije i sličnih¹⁵.

Teme neprofitnih medija orijentirane su na lokalne, regionalne, a ponekad i nacionalne razine koje su manje, ili gotovo nikako, zastupljene u tradicionalnim medijima. Stoga ne čudi podatak koji govori kako u tradicionalnim medijima „oko 80 posto sadržaja pokrivaju političke i ekonomske teme, dok se ostatak odnosi na kulturu i društvo“ (Jaakkola et al., u Ferrucci 18-21). U ovakvim se medijima nailazi na veći pluralizam i raznolikost sadržaja pa tako oni većinski pokrivaju i ostale teme javnog interesa (socijalne, ekonomske, kulturne, manjinske...). Attona ističe kako neprofitni mediji uključuju obične građane, koje *mainstream* mediji ignoriraju, na način da ih prikazuju u svojim pričama kao središnje aktere ili stvarajući sadržaj koji je relevantan za njihov svakodnevni život (2002: 11).

Neprofitni mediji svoj potencijal iskazuju kroz poticanje demokracije, ali i pluralizam medija, proširenje medijskog izbora, te fragmentaciju i polarizaciju publika, što dovodi do selektivnijeg i autonomnijeg odabira medijskih sadržaja u medijskom okruženju (Webster, 2005). Na taj način, zaključuje Rodriguez, mediji žele mobilizirati i osnažiti moć društva, ali i potaknuti njihovu odlučnost za pokretanjem promjena u svakodnevnom životu (2001: 160).

Što se tiče financiranja za unaprjeđenje i razvoj, neprofitni se mediji mogu poslužiti članarinama, prilozima, darovima, projektima, vlastitoj aktivnosti ili državnim izvorima, odnosno mogu se prijaviti na Fond za poticanje pluralizma u kojemu na njih otpada do 3% ukupnih sredstava (NN

¹⁵ <http://www.radiostudent.hr/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

94/13). Ipak, taj se udio povećava na 5% , izmjenom Pravilnika o Fondu iz 2017. godine. Također, najveći dio sredstava za dodjelu potpora, koja je započela 2005.godine, odnosi se na mjesečnu pristojbu javnog servisa HRT-a (zakon o HRT-u) iz koje se tri posto izdvaja za Fond, pa se tako mnogi neprofitni mediji upravo financiraju iz tih poticaja. Na taj se natječaj Vijeća za elektroničke medije, koji se raspisuje jednom godišnje, redovito prijavljuju Televizija studenti i Radio Student, kojima je to, uz donacije, glavni izvor financija. Prema članku 22., st.1 Zakona o elektroničkim medijima, NN 153/09, 84/11, 94/13, 136/13, definirana je kategorija: „Neprofitni pružatelji medijskih usluga i elektroničkih publikacija te neprofitni proizvođači audiovizualnih i/ili radijskih programa“ gdje spada i Televizija Student. Kako Televizija nema prihoda od marketinga, već se, osim fakultetskih sredstava, financira isključivo potporama, priložima i donacijama, dio programa nastaje uz potporu Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija koji se raspodjeljuju na temelju natječaja Agencije za elektroničke medije¹⁶.

Televizija Student kao neprofitni medij

Televizija Student definirana je kao neprofitni studentski medij sa svrhom nadogradnje nastavnog procesa.¹⁷ Nakladnik i osnivač je Fakultet političkih znanosti, a registrirana je kao neprofitni medij, i to kao: „neprofitni proizvođač audiovizualnih i/ili radijskih programa“ pri Agenciji za elektroničke medije prema članku 79. Zakona o elektroničkim medijima¹⁸, čime je dobila službenu potvrdu da može emitirati program¹⁹. Iako Televizija Student ne emitira putem odašiljača nego putem IPTV protokola, na temelju ovog članka Zakona, odobreno je pravo na emitiranje svog sadržaja satelitskim, internetskim i kablenskim prijenosom, te se priznaje Televiziji Student da je ostvarila tehničke uvjete za prijenos programa. Također, priznaje joj se posebnost u smislu neprofitnog medija sa svrhom nadogradnje nastavnog procesa. Zbog toga je ušla i u kategoriju neprofitnih pružatelja medijskih usluga, sukladno članku 48., st.1 Zakona o elektroničkim medijima²⁰: „Neprofitni pružatelji medijskih usluga mogu biti neprofitni nakladnici televizije i/ili radija te neprofitni pružatelji medijskih usluga iz članaka 19. i 79. ovoga Zakona. Neprofitni pružatelji medijskih usluga, neprofitni pružatelji elektroničkih publikacija i neprofitni proizvođači

¹⁶ <https://www.aem.hr>

¹⁷ Odluka o osnivanju studentske ustrojbene jedinice Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, 16. ožujak 2012.

¹⁸ <https://pmu.e-mediji.hr/Public/PregledProizvodaciNeprofitni.aspx>, pristupljeno 30.08.2020.

¹⁹ Odluka Vijeća za elektroničke medije, 11. listopada 2012.

²⁰ NN 153/09, 84/11, 94/13, 136/1

audiovizualnih i/ili radijskih programa mogu biti ustanove, vijeća i udruge nacionalnih manjina, obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove te druge ustanove, vjerske zajednice, studentske udruge, školske udruge, udruge građana te druge nevladine udruge s pravnom osobnošću, kao i neprofitne zadruge posvećene zadovoljavanju informativnih, obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih, vjerskih i drugih potreba javnosti.“ (AEM, 2015)²¹

4. Javnost ili javna sfera?

Što se same profesije novinarstva tiče, ona je u stalnoj promjeni i prilagođava se aktualnim izazovima svakodnevice. Količina informacija koja se svakodnevno proizvodi zahtjeva od novinara da iste profesionalnom pripremom selektiraju i redigiraju kako bi ih predstavili javnosti „jer sam pojedinac više ne može steći preglednost u poplavi podataka“, zaključuje Kunczik (2006: 70). Stoga je važno da novinari, kao profesionalci u svom polju, razlikuju važno od nevažnoga te kratko i segmentirano oblikuju sadržaj publici. Mediji, koji su dio masovne komunikacije, omogućuju prijenos informacija, ali također zadovoljavaju potrebe društva za javnom komunikacijom u kojoj i sami mogu sudjelovati (Peruško, 2011: 17). Medijske institucije zajedno čine medijski sustav, koji se razvija pod utjecajem posebnih (i za svaku zemlju prilagođenih) političkih okolnosti, kao i normativnih zakonskih okvira, koji reguliraju cjelokupni sustav. Takav sustav trebao bi osigurati slobodu izražavanja i dostupnost te protok informacija (ovo je izvedeno primjerom europskog medijskog sustava). Unutar takvog sustava nalaze se različiti sektori u koje se ubrajaju radio, televizija, izdavaštvo, filmska industrija, novi mediji i tehnološka komunikacijska infrastruktura. Novinari su potrebni i kao jamci vjerodostojnosti i relevantnosti informacija (Kunczik, 2006: 70), a sami mediji su percipirani kao glas društva pa se tako shvaćaju kao društvene institucije. No oni su osnovani s namjerom, od strane države ili pojedinca, a tek kasnije s razvojem karaktera stasaju u nešto što se percipira kao odgovor na društvene potrebe za javnim komuniciranjem, razmjenom informacija (Peruško, 2011: 19).

²¹ <http://www.e-mediji.hr/hr/pruzatelji-medijskih-usluga/neprofitni-proizvodjaci-audiovizualnih-i-ili-radijskih-programa/>, pristupljeno 30. 08. 2020.

U jednoj od definicija koju Beams nudi, zadaća novinarstva kao profesije, ali i pojedinaca koji se njome bave, jest predstavljanje interesa drugih, odnosno kritičko propitkivanje i odnos prema državnim i društvenim institucijama kako bi se služilo općem, odnosno javnom interesu (1985: 16 u Kunczik, 2006:70). Prema strukturi, mogu biti javne ili komercijalne organizacije te mediji zajednice, odnosno mediji trećeg sektora (u koje se ubrajaju i neprofitni mediji o kojima će riječ biti u nastavku rada). Kako bi se zadovoljio javni interes, mediji moraju ispuniti uvjete raznolikosti i pluralizma sadržaja, koji se definiraju kroz medijsku politiku sektorskog zakonodavstva te regulativnih i poticajnih mjera. U konačnici, rezultat je program koji obuhvaća različite programske oblike, žanrove, ali zastupa i različite političke ideje i mišljenja (Peruško, 2011: 32-33).

5. Javni interes

Kada govorimo o javnom interesu, teško je jednoznačno definirati termin, jer se ni sami teoretičari medija i društvenih znanosti ne mogu dogovoriti oko jedne krovne definicije, kao ni kriterija kojima bi se ono mjerilo ili ispunjavalo. Hill i Lashmar ističu apstraktnost ovog pojma koji generalizira stvaranje medijskog sadržaja te navode kako javni interes nije isto što i interes javnosti, jer ona je heterogena (2014: 129). Harris i suradnici, također zbog širokog dijapazona informacija i tema koje se smatraju važnima za javni interes, ne mogu točno odrediti krug koji bi javni interes obuhvaćao, ali u taj „otvoreni krug segmentiraju socijalne, ekonomske, kulturne, religijske pa i komercijalne kontekste“ (2009: 457). Melody (1990: 29) i Freedman (2008: 63-71) javni interes stavljaju u ideološke pozicije pa se tako zaključuje da je on zastupljeniji u modernim participativnim demokracijama s ciljem informiranja i komuniciranja s građanima i zastupanja njihovih mišljenja kroz medije. Kroz teme koje se obuhvaćaju prenosi se ono što je korisno za širu javnost, odnosno društvo, a zastupa se interes pojedinih članova publike – manjinskih pripadnika. Freedman ove okvire stavlja u odnos ideološke pozicije liberalnog pluralizma. Liberalni pluralizam sam po sebi odnosi se na stvaranje kompromisa ili prilagođavanja između društvenih skupina, odnosno uvažavanja njihovih zahtjeva, bez obzira na brojnost pripadnika ili intenzitet interesa te se bori protiv potencijalnih uvjeta koji bi mogli naštetiti razvoju ovakvog oblika pluralizma. Neki od mogućih negativnih utjecaja su razne predrasude protiv izoliranih manjina.

Kako bi sloboda i autonomija prema liberalnom pluralizmu bile zagwarantirane, potreban je zakonski okvir koji bi odredio zajedničko dobro svim društvenim skupinama (Baker, 1998: 330-334). Izrazito je važno da se prilikom izvještavanja pazi na etičnost, koja je temelj novinarstva te da se kod tema javnog interesa iznosi relevantna, provjerena i istinita informacija koja koristi javnom dobru (Jacquette, 2012: 214).

S obzirom na navedene definicije, koje su samo neke od mnogih koje su teoretičari razvili tijekom godina istraživanja javnog interesa, one se mogu sagledati i prilagoditi trenutnom medijskom i društvenom okruženju. Radojković u svom radu potvrđuje kako je javni interes normativni zahtjev koji nije istoznačan u svakom trenutku i u svim društvima. Tome nadodaje kako se normativni zahtjevi iskazuju kroz zakone koji su također promjenjivi – „brzo zastarijevaju te proširuju inventar onoga što bi mediji i novinari trebali činiti ili ne čine u ime javnog interesa“ (2016: 10). Ipak, tijekom vremena, Denis McQuail sažeo je pet načela po kojima bi se javni interes mogao sagledati, a neka od njih su kasnije znanstvenici poput Zrinjke Peruško koristili u svojim istraživanjima javnog interesa u medijima. Prema McQuailu, načela su: sloboda, raznovrsnost sadržaja, kvaliteta informacija, društveni poredak i solidarnost te kulturni poredak. Radojković (2016: 11) je ove elemente dodatno objasnio i proširio pa tako za slobodu, prije svega, navodi slobodu izražavanja, bez medijske koncentracije ili monopola, što znači da je medijima i novinarima osigurana autonomija, a građanima slobodan pristup informacijama. Samim time, podrazumijeva se kako nema cenzure koja koči novinare ili medije. Kontrola ili bilo kakav oblik represije na medije i njihove djelatnike javlja se u slučaju kada se u njihov rad upliću država, politički akteri ili vlasnici, a tome su suprotstavljeni nezavisni mediji, čije ćemo definicije dotaknuti kasnije. Kada se govori o raznovrsnosti, tu se svakako podrazumijeva raznoliki sadržaj za širu javnost koja je heterogena. Time se zastupaju interesi etničkih, kulturnih, religijskih i rodni manjina, ali isto tako različitih dobnih skupina i sl. Radojković se ponovo ovdje vraća na slobodu, objašnjavajući kako se raznovrsnim sadržajem odmiče od monopola nad jednom hegemonskom ideologijom ili većinskom skupinom (2016: 11-12). Pitanje kvalitete informacija postavlja se otkad je svijeta i vijeka, a danas je ono izražajnije no ikada. Naime, pojavom novih medija i sve većom težnjom da mediji budu konkurentni i prvi u objavama, često se nailazi na dezinformacije, neprovjerene činjenice, pa čak i govor mržnje. Javljaju se bombastični naslovi, tzv. *clickbateovi*, a sve to zajedno ruši kredibilitet medija. Pod element kvalitete informacija, prilikom stvaranja sadržaja svakako se mora voditi računa i o etici u novinarstvu, odnosno savjesnom i

profesionalnom pristupu izazovima profesije. Zadnji i predzadnji element mogu se staviti pod isti nazivnik, a to je poredak u društvu i kulturi. Naime, ovdje se misli na to kako je „svako društvo izgradilo svoj sustav vrijednosti, normi i institucija koje zajedno čine i njegov kulturni poredak“ (Radojković: 2016: 13). Ako vlasnici ili konglomerati primjenjuju suprotne prakse, one koje bi mogle biti štetne za kulturni poredak, tradiciju, materinski jezik ili nečiju pripadnost, dovode u pitanje medijsku slobodu i raznovrsnost, zaključuje Radojković (2016: 13). Kada se mediji gledaju prema vlasničkoj strukturi, javni su mediji podložniji kontroli države i političkih aktera pa se tako mislilo kako će privatizacija medija riješiti probleme kontrole. Međutim, Popović navodi kako su se u posljednja tri desetljeća privatizacijom medija društva marketizirala i društveni se odnosi pretvaraju u tržište, odnosno pojavljuju se komercijalno profitno orijentirani mediji koji mijenjaju način djelovanja (javnih) medijskih servisa (2016: 23). Na isti problem upozorava i Radojković, koji pak kaže da privatizacija ide u korist slobodi, ali ne i raznolikosti medija. Privatnim vlasnicima je u cilju prodati što veći broj sadržaja te se on stvara na temelju povratnih informacija o tome što većina želi. Stoga, nije im u tržišnom interesu zastupati manjine, koje su, kao što sam naziv kaže, u manjem postotku, jer od njih nemaju preveliku korist (2016: 13-14).

5.1. Teme od javnog interesa u programu Televizije Student

Televizija Student, kao što je prethodno navedeno, okrenuta je interesima mlađe populacije, odnosno temama koje su od njihovog javnog interesa, a nisu zastupljene u ostalim medijima. Svojim raznolikim programskim sadržajem obuhvaća i ostale teme koje su prilagođene i široj populaciji, odnosno javnom interesu. Tako se u emisijama koje proizvodi Televizija Student mogu naći teme obrazovanja, znanosti, programa namijenjenim djeci i mladima, razvoju umjetnosti i poticanju kulturnih projekata i manifestacija, kao i programa medijske pismenosti. Bavi se temama ljudskih prava i marginaliziranih skupina, razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova te osoba s invaliditetom. Zaštita okoliša, ekologija kao i razvoj tehnologije također su teme kojima se daje prostor u programskom sadržaju.

Fond za poticanje pluralizma i elektroničkih medija u Republici Hrvatskoj

Kao što se u radu spominje, 2003. godine Zakon o elektroničkim medijima osniva novčani Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija u Republici Hrvatskoj (Leksikon radija i televizije), čija sredstva medijskim pružateljima dodjeljuje Agencija za elektroničke medije²². Tim se sredstvima „potiče proizvodnja i objavljivanje audiovizualnih i radijskih programa i sadržaja nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga iz članaka 19. i 79. Zakona o elektroničkim medijima, neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa“²³. Prema Pravilniku, na natječaje Fonda mogu se prijaviti „nakladnici televizije na lokalnoj i regionalnoj razini, nakladnici neprofitne televizije te neprofitni pružatelji medijskih usluga, nakladnici radija na lokalnoj i regionalnoj razini, nakladnici neprofitnog radija te neprofitni pružatelji medijskih usluga, neprofitni pružatelji elektroničkih publikacija, te neprofitni proizvođači audiovizualnog programa i neprofitni proizvođači radijskog programa“ (NN 150/13, 02/17).

S obzirom na to, od 2013. godine, Televizija Student zadovoljavajući uvjete Fonda, kao neprofitni proizvođači audiovizualnog programa, prijavljuje se na javni natječaj, što je njen glavni izvor financiranja proizvodnje i emitiranja emisija. Javnim natječajem jasno se određuju pravila prijave propisana Pravilnikom. Osnovni kriteriji, navedeni u javnom natječaju VEM-a koji su potrebni kako bi se prijava zadovoljila, odnose se na tematski sadržaj koji mora biti zastupljen u opisima planiranih emisija, a teme moraju biti relevantne i potrebne ciljanim publikama, tako da je predloženi sadržaj usmjeren javnosti i na širenje kritičkog mišljenja i prostora javnog dijaloga. Sadržaj mora biti izvoran, odnosno vrednuje se do koje se mjere izvornost ponuđenog sadržaja u okviru prijavljenog programa obrađuju teme koje nisu prisutne u ostalim medijima te mora biti ostvarena suradnja s drugim medijima, civilnim društvom ili zainteresiranom javnošću, važnom za prikupljanje relevantnih informacija i pripremom kvalitetnog medijskog sadržaja (NN, 150/13

²² Agencija za elektroničke medije (akr. AEM), samostalna i nezavisna pravna osoba s javnim ovlastima na području elektroničkih medija, osnovana temeljem Zakona o elektroničkim medijima. (Leksikon radija i televizije, <https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/a/agencija-za-elektronicke-medije/>, pristupljeno 30.8.2020.)

²³ <https://www.aem.hr/kategorija/fond-za-pluralizam/>, pristupljeno 30.8.2020.

i 02/17). Nadalje, kod kvalitete i sadržajne inovativnosti naglasak se stavlja na sam sadržaj; aktualnost, profesionalnost u obradi tema, participativnost, kvalitetu realizacije; dinamiku i plan provedbe, realnost troškova prijavljenog programskog usmjerenja sadržaja/emisije, kao i različite elemente koji se koriste (džinglovi/špice, programske najave), te inovativnost; upotreba različitih novinarskih oblika, jednom temom obuhvatiti više tema (NN, 150/13 i 02/17). Što se same prijave tiče, na javni se natječaj prijavljuju emisije koje će se proizvesti i objaviti u 2019. i 2020. godini, te oni programi-emisije koji obrađuju događaje i/ili teme povezane s područjem koncesije. U prijavi mora biti naznačen broj premijernih programa koje se namjerava proizvesti i objaviti tijekom trajanja Fonda, termini objavljivanja te prosječno trajanje programa. Na javni natječaj ponuditelj može prijaviti do pet programa u temama navedenim u predmetu natječaja.

S obzirom na sve navedeno, Televizija Student je na dvogodišnji natječaj Fonda za 2019./2020. prijavila svoje četiri emisije koje pokrivaju navedene kriterije. Program Televizije Student emitira se tijekom akademske godine, a za vrijeme ljetnih i zimskih praznika ima stanku sukladno onoj u akademskom rasporedu. S obzirom na to prilagođen je mjesečni, odnosno godišnji plan emitiranja svake emisije kako bi se zadovoljila potrebna kvota prikazanih emisija. Primarna tema mozaične emisije *Akadska četvrt* na prijavi za Fond jest ostvarivanje prava građana na javno informiranje, dok su ostali ciljevi ove emisije: razvoj znanosti, razvoj odgoja i obrazovanja, poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti, te razvoj i poticanje programa medijske pismenosti. Obveza prijave jest proizvesti i emitirati 24 emisije tijekom godine na koju se prijavljuje za sredstva Fonda. Ostale tri emisije moraju zadovoljiti godišnju proizvodnju i emitiranje dvanaest epizoda po emisiji. *Alter Ego* je na Fond prijavljen za poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti, a ostali ciljevi koji se ovom emisijom ispunjavaju su: poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine, poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova i drugih najviših vrednota ustavnoga poretka, poticanje svijesti o ravnopravnosti rodni identiteta i spolnoj orijentaciji, podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom. *Kultura nije tortura* kao primarni cilj ima ostvariti poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine, dok su ostali ciljevi prijave: razvoj odgoja i obrazovanja, razvoj umjetnosti, poticanje posebnih kulturnih projekata i manifestacija, razvoj i poticanje programa medijske pismenosti. *Spike* su prvenstveno prijavljene pod razvoj odgoja i obrazovanja, a ostali su ciljevi: poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova i drugih

najviših vrednota ustavnoga poretka, ostvarivanje prava građana na javno informiranje, poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine, zaštita okoliša.²⁴

Emisije Televizije Student proizvedene uz potporu Fonda za pluralizam

U akademskoj godini 2019./2020. Televizija Student od Fonda dobila je ukupno 127.183,41 kuna za četiri navedene emisije. Ta sredstva korištena su isključivo za proizvodnju emisija, od kojih je za tu godinu proizvedeno ukupno 60 emisija koje su emitirane u programu TVS-a i na HRT-u. Osim što emisije zadovoljavaju kriterije Fonda, svojim sadržajem i načinom produkcije prepoznate su kao konkurentne na medijskom tržištu. Dalje u tekstu, detaljnije će se opisati četiri emisije nad kojima će biti provedena kvantitativna i kvalitativna analiza sadržaja kako bi se vidjelo u kojoj je mjeri zastupljen javni interes u programu Televizije Student.

Akademski četvrt

Akademski četvrt mozaična je informativna emisija koja se bavi isključivo studentskim temama, a kao što stoji u opisu na službenoj stranici Televizije, ona je „neka vrsta studentskog dnevnika“ koja „popularizira znanost i obrazovanje“ (...) „inicijative mladih, studentski život te društvo, sport, kulturu i zabavu“ (televizijastudent.com). Temama i orijentacijom, koja je mlađa urbana publika, prije svega studenti, emisija doprinosi medijskom pluralizmu jer omogućuje mladima da sami stvore televizijski sadržaj po svojoj mjeri i ukusu. Na Iskon kanalu emitira se na tjednoj bazi, svakog petka u trajanju od prosječno 15 minuta. Po formi se uglavnom sastoji se od tri reportažna priloga i jedne ili dvije rubrike. Koncept emisije je uglavnom uvijek isti, no ponekad se u emisiji posveti pažnja jednoj određenoj temi pa se tada emisija sastoji od jedne duže reportaže ili dokumentarne reportaže, intervjua ili tematski sličnog priloga. Kroz svoje teme, *Akademski četvrt* informira gledatelje (svih dobnih skupina) o važnim projektima i mogućnostima u akademskom svijetu, bavi se marginaliziranim skupinama, kao primjerice osobama s invaliditetom pa tako nastoji imati više priloga i o studentima s invaliditetom. Zastupljene su i teme integracije Hrvatske u Europskoj uniji kroz koje se želi informirati mlade o njihovim mogućnostima koje im pruža članstvo u EU, studiranje u inozemstvu, a također zastupljeni su i studenti koji su iz različitih

²⁴ <https://pmu.e-mediji.hr/>, pristupljeno 30.8.2020.

zemalja stigli u Hrvatsku na program studentske razmjene (Erasmus program) pa se tako poštuje i promovira raznolikost među studentima i njihovim iskustvima. Ova je emisija jedna od rijetkih koja prati studentske sportske uspjehe te sveučilišni sport. Uvertira u emisiju uglavnom su ankete u kojima studenti-novinari pitaju sugrađane o mišljenju vezano za neku aktualnu ili neobičnu temu koja je povezana sa sadržajem emisije. U velikoj džungli vijesti i novosti s kojima se svakodnevno susrećemo, ovdje se vodi računa i o tome da se gledatelje informira i poduči medijskoj, kao i tehnološkoj pismenosti. Tako se ovdje daje prostora osvještavanju o načinu proizvodnje medijskog sadržaja, novim tehnološkim i viralnim naprecima, ali se i upozorava na lažne vijesti i mogućnosti manipulacije u medijima. Svim se temama želi potaknuti mlade na društvenu participaciju i omogućiti im da se i njihov glas čuje, da se progovara o temama koje su za njih važne, problemima koji ih more. Sve to u pozitivnom duhu s optimističnim pogledom na svijet kako bi se zajednica učinila što boljom.²⁵

Alter Ego

Uz *Akademsku četvrt*, jedna od prvih emisija koja je stasala na Televiziji Student jest i *Alter Ego*. Kao što sam naziv emisije kaže, bavi se osobama koje se na neki način ističu od ostalih, odudaraju od onog što se smatra uobičajenim. Svakog drugog četvrtka u 20:15, kroz dva do tri priloga i jednog intervjua, ova emisija nastoji razviti tolerantne svjetonazore mlađe publike. Unutar emisije nalazi se i rubrika „Trivijator“ koja informira publiku o „zanimljivim, manje poznatim činjenicama vezanim uz teme pojedinih priloga“ (televizijastudent.com). Kako sam moto emisije kaže: „Dobro je biti drugačiji“, ona se bavi velikim rasponom tema koje se dotiču onih koji su na neki način marginalizirani i u manjini. Zastupa glas i prava rodnih, seksualnih, nacionalnih manjina i pripadnika različitih svjetonazora. U teme su uključeni „pripadnici manjina u najširem smislu i njihove inicijative i projekti, pojedinci koji su odabrali alternativne životne stilove, umjetnici i kreativci (...), novi trendovi u urbanim kulturama i supkulturama mladih, projekti koji podupiru ugrožene skupine (osobe s invaliditetom, ugrožene manjine), projekti koji otvaraju nove i različite perspektive mladima, priloge koji svjedoče o pozitivnim primjerima rodne ravnopravnosti i jednakih šansi za pripadnike oba spola“ (televizijastudent.com). Ovom se emisijom ne želi

²⁵ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

diskriminirati ili negativno isticati „drugačije“, naprotiv njome se želi istaknuti kako su različitosti bogatstvo.²⁶

Kultura nije tortura

Mozaični kulturni magazin u petnaestak minuta svaku drugu srijedu donosi priče mladih umjetnika i upoznaje gledatelje sa suvremenom, novom kulturom u cjelini. Kroz reportaže, (problemske) priloge te intervjuje, prikazuje kulturna događanja u Zagrebu, predstavlja nove projekte i umjetnike. Za razliku od drugih emisija koje se bave kulturom, ova emisija ne bavi se isključivo aktualnim događajima koji su zastupljeni u ostalim medijima, nego se trudi dati medijski prostor i onim koji nisu toliko medijski eksponirani, ili uopće nisu zastupljeni. Način predstavljanja tema nekonvencionalan je i neformalan. Emisija se sastoji od četiri ili pet priloga te rubrike „Mala škola medijske pismenosti“ u kojoj se gledatelje nastoji osvijestiti o procesu stvaranja medijskog sadržaja i upoznati s pojmovima medijske pismenosti, lažnih vijesti, dezinformacija, površnog, senzacionalističkog novinarstva i ostalih termina koji se u medijima pojavljuju, a s kojima publika koja nije specijalizirana u ovom području nije upoznata.²⁷

Spike

Ova se emisija razlikuje od ostalih samo u svom formatu. Dok su prethodne emisije uglavnom sastavljene od nekoliko priloga, reportaža i rubrika, ova se emisija bazira na intervjuu, koji je uglavnom studijski. Na Iskonovom kanalu emitira se svake druge srijede u trajanju od petnaestak minuta. Bavi se temama za koje se često misli da su rezervirane za stariju populaciju, ali na posve drugačiji način. Ideja ove emisije jest da obuhvati sve aspekte javnog interesa u jednom pa se tako iz emisije u emisiju pokreću studentski, politički, kulturni, ali i informativni razgovori s gostima koji nisu isključivo studenti, ali nisu ni poznate osobe ili veliki stručnjaci. Ipak, daje se veliki prostor mladima kako bi izrazili svoje mišljenje, pohvalili se svojim iznimnim akademskim ili osobnim uspjesima, koji su stručni u određenom području ili imaju posebna životna iskustva. Često su gosti emisije studenti s iskustvom obrazovanja u inozemstvu ili oni koji su došli na studentsku razmjenu u Hrvatsku pa se tako nerijetko intervjui odvijaju i na engleskom jeziku. I kroz ovu se emisiju nastoji poticati i razvijati tolerancija, rodna ravnopravnost, uvažavanje različitih stajališta, kao i zastupanje pluralizma mišljenja. Emisija bez tabua pristupa političkim, gospodarskim,

²⁶ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

²⁷ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

kulturnim i znanstvenim temama, ali i upozorava na aktualne probleme u društvu kroz nepristrano informiranje javnosti.²⁸

6. Metodologija

Glavni cilj ovog rada jest prikazati u kojoj je mjeri u programu neprofitnog medija Televizije Student zastupljen javni interes analizirajući odnos sadržaja emisija, novinarskih formi (strukture emisije) te informativnih čimbenika koji se pojavljuju u prilogima. Stoga je u ovome radu korištena mješovita istraživačka metoda kojom su podaci analizirani kvalitativno i kvantitativno kako bi se dobili što reprezentativniji rezultati. Jer kao što i sam Creswell upozorava „razvojem društvenih znanosti istraživački problemi postaju sve kompleksniji pri čemu oslanjanje samo na kvantitativni ili kvalitativni istraživački pristup često nije dovoljno“ (2009, cit. prema Sekol i Maurović, 2017: 8). Mješovitom metodologijom integriraju se kvalitativne i kvantitativne istraživačke metode i podaci kako bi se dobio optimalan dizajn istraživanja, pogotovo kod proučavanja javnog interesa kojeg smo već prethodno naveli kao spektar pod koji spadaju brojni socijalni, ekonomski, kulturni i ostali društveni konteksti. Creswell i Creswell (2018) kod društvenih znanosti stoga zagovaraju konvergentnu mješovitu metodologiju koja podrazumijeva sakupljanje obje vrste podataka (kvantitativnih i kvalitativnih), a potom njihovo spajanje u interpretaciji sveukupnih rezultata istraživanja, gdje su u konačnici moguće eventualne kontradikcije ili odstupanja.

U analizi sadržaja obuhvatili bismo formalne karakteristike priloga i emisije, teme i informativne vrijednosti.

Vrste televizijskih oblika

Informacije i teme su one koje čine priču pa tako i u televizijskom izražavanju sve kreće od toga što čini vijest. Univerzalna je praksa stvaranja vijesti za televizijske forme davanje informacija od šireg interesa. Uključuje tekst novinara popraćen slikom „kojim se odgovara na pitanja – što, tko,

²⁸ <https://televizijastudent.com/o-nama/>, pristupljeno 30.8.2020.

kada, gdje, kako i zašto“ stoga se „u televizijskom novinarstvu smatra se da je vijest oblik u kojem se sažeto odgovara na barem dio navedenih pitanja, a traje najviše do 40 sekundi“ (Perišin, 2010: 80). Polazišna točka, dakle, jednaka je za sve oblike televizijskog izražavanja, a ono što čini razliku jesu vizualnost priče, informativnost, važnost (ona određuje trajanje priče), ima li popratni ton i slično (Perišin, 2010). Stoga, za potrebe matrice izdvojili smo nekoliko vrsta televizijskih oblika koji se najčešće pojavljuju u emisijama Televizije Student. Uglavnom su to ustaljeni oblici koji se pojavljuju u većini televizijskih emisija, ali ima i onih koji su nekonvencionalni, kraće forme koje su korištene zbog dinamičnosti i ritma emisije.

1. Izvještaj

Vrsta novinarskog izraza koji govori o nedavnom događaju, ali sveobuhvatniji i sadržajniji od klasične vijesti. U izvještajima se, dakle, nudi više informacija koje su popraćene tonskim isječcima (tonovima), prikazom atmosfere te se donosi i razvoj događaja i kontekst (Perišin, 2010).

2. Tematski (problemski) prilog

Kod ovakvih priloga riječ je o dužoj, tematskoj reportaži kojoj je cilj prikazati dvije strane priče. Ukoliko se bavi nekim problemom, priča se gradi oko te teme na način da donosi problem onih o kojima se govori, ali jednako tako ima i drugu stranu zastupljenu koja može biti komentar stručnjaka, institucija ili slično. Tema se dubinski razrađuje kako bi pokrila sve zastupljene segmente.

3. Reportaža

Novinarska vrsta koja na slobodnije strukturiran način donosi vijest ili događaj, ali češće prepričava prostorno ili vremenski ograničenu priču. Novinaru je u ovoj vrsti dopušteno priču nadopuniti činjenicama koje je vlastitim iskustvom stekao na mjestu događaja (ali bez vrednovanja

ili komentara). U televizijskom novinarstvu reportaža se gradi na skladnom odnosu između pokretnih slika, zvuka i govorne riječi, a ritam se gradi oko najsnažnijih momenata koji su obično vezani uz sliku i zvuk (Perišin, 2010:83)

4. Dokumentarna reportaža – mini dokumentarac

Televizija Student u svojem programu često nudi duže, dokumentarne reportaže ili kraće dokumentarce. Nerijetko se dokumentarci bave marginaliziranim ili sociološkim temama koje su dubinski razrađene. Ovaj televizijski oblik dužeg je trajanja od ostalih pa se tako nerijetko u emisijama Televizije Student prilikom emitiranja dokumentarnih reportaža uz njih tematski povezuje još jedan kraći televizijski oblik. Po strukturi taj oblik televizijskog izvještavanja nalik je na reportažu, ali uz dokumentaristički element kojim traga za istinom, odnosno prikazivanjem onoga što se doista zbilo u svijetu izvan same vijesti ili reportaže, na način da to isto opisuje i određuje točno tako, bez uljepšavanja ili efekata. Dokumentaristička reportaža daje međusobno povezane činjenice i na sustavan ih način izlaže, ali u kraćem obliku od dokumentarnog filma. Dokumentaristička se reportaža ne smije miješati s dokumentarnim filmom jer potonji čak i „kad obavještava o nečem službeno važnom, film je ipak prvenstveno medij izražavanja i tim se mjerilom premjerava. Televizija, i onda kad prenosi izražavalačka djela, prvenstveno je obavijesni medij, i čini to prvenstveno u službi obavijesti – po tome se i cijeni“ (Turković, 1987:).

5. *Feature*/portret

Kraća televizijska reportaža, uglavnom trajanja 1-3 minute, koji govori o ljudima ili o pojavama koje zanimaju ljude, pričama s kojima se gledatelji mogu poistovjetiti, te istovremeno informiraju i zabavljaju. Prije svega, *feature* sadržava snažni informativni faktor (element vijesti) u kojemu je vijest ili informacija dana kroz ljudsku priču, ali i podrazumijeva ozbiljan novinarski pristup vrlo emocionalnim, osobnim pričama (Perišin, 2010: 84). . U emisijama Televizije Student ovaj oblik često se pojavljuje kao kratki prilog o nekom zanimljivom ili neobično događaju, koji se prenosi

na nekonvencionalan način. Također, nerijetko su *feature* u programu Televizije Student portreti studenata, mladih ljudi, zanimljivih osoba.

6. Kraće forme – rubrike

U programu Televizije Student – uobičajene su rubrike koje daju dinamičnost emisiji. Rubrika može biti tematski određena (npr. rubrika Medijska pismenost), formom (npr. anketa – Studentska patrola), ali ovdje smo nastojali pratiti i neke kraće priloge koji su specifični za emisije Televizije Student. Tako na primjer možemo izdvojiti rubriku „Trivijator“ koji je sastavni dio emisije *Alter Ego*. Ovom kraćom rubrikom, unutar dvije minute nastoji se objasniti neki pojam koji se pojavljuje u prethodnom prilogu. To je neka vrsta *explainer* videa, no ovdje se novinar, osim što naracijom objašnjava pojam, pojavljuje u kadru. Također, u ovakvoj rubrici izuzeti su tonski zapisi, a slikom se postiže na zanimljivosti i dinamici.

7. Anketa

Još jedan od kraćih televizijskih oblika u kojima novinar ispituje građane o nekoj temi. Na početku svake ankete ispisuje se ili naglašava pitanje, odnosno tema o kojoj se radi. Ovo je jednostavna forma u kojoj se izjave sugovornika „lijepe“ jedna na drugu i tako tvore smislenu cjelinu. Ankete se mogu pojavljivati kao zasebna televizijska forma ili kao segment priloga koji razbija monotoniju priloga te zastupa javno mnijenje oko teme. *Akademski četvrt* na početku svojih emisija uglavnom ima „Studentsku patrolu“ - anketu na određenu temu koja slijedi odmah nakon uvodne špice, a prije uvodne najave.

8. Intervju

Formom to je razgovor uglavnom između dvije, a može biti i više osoba. To je novinarska vrsta u kojem se sadržaj izražava u obliku pitanja i odgovora. U emisijama Televizije Student, pojavljuje se intervju kako samostalni televizijski oblik. U emisiji *Spike* to je dominantna vrsta. Format

emisije je studijski intervju i time se razlikuje od ostalih emisija Televizije Student. Uvod u emisiju intervju je obično kraći prilog – portret osobe s kojom se razgovara u studiju.

Tematska struktura

Posebnost Televizije Student svakako su teme kojima se bavi, a one se pretežito tiču studentske populacije, koja je u ostalim medijima dosta zanemarena. U klasifikaciju su uvedene četiri glavne podteme pod kojima se emisije Televizije Student prijavljuju na Fond. Za *Akademsku četvrt* to je pravo građana na javno informiranje, za *Kultura nije tortura* kulturna raznolikost (poticanje kulturne raznolikosti i njegove baštine), za *Spike* (razvoj) odgoj i obrazovanje te za *Alter Ego* program za djecu i mlade (kojima je cilj poticanje njihove dobrobiti).

Tematske kategorije i potkategorije pod kojima se navedene emisije prijavljuju na Fond poprilično su ograničene i ne obuhvaćaju u potpunosti tematski sadržaj onoga što Televizija Student u svom programu obuhvaća. Iz tog razloga analizi su dodane one teme za koje se pretpostavlja kako su u većoj mjeri zastupljene u emisijama.

Kako se *Akademsku četvrt* pretežito bavi studentskim temama, uvrštene su sljedeće kategorije:

1. studentski život, pod kojim u analiziranje ulaze sve teme koje se usko vežu uz studente i njihove probleme, kao i studentski zbor koji se time bavi
2. studentski smještaj, studentski domovi
3. studentski poslovi, student servis, studij uz rad
4. studentska natjecanja
5. studentske udruge
6. fakulteti
7. fakultetski projekti i događaji koje se ondje organiziraju
8. sveučilišne manifestacije, odnosno brojne obljetnice u sklopu ostalih fakulteta i sveučilišta, koje je Televizija Student redovito pratila i izvještavala o istima
9. inovacije i tehnološki napredak

10. Erasmus, kao program studentske razmjene bilo naših studenata i njihovog iskustva u inozemstvu ili stranih studenata koji su došli na studentsku razmjenu na neko od hrvatskih sveučilišta;

11. mentalno zdravlje mladih (depresija, stres i ostali oblici poremećaja)

Ipak, ostale tri emisije obuhvaćaju i teme van studentskog života pa se tako u analizu uvelo i ove tematske kategorije:

12. razvoj svijesti o ravnopravnosti spolova (u koje se ubrajaju ravnopravnost rodnih identiteta i spolne orijentacije)

13. sposobnosti i doprinos osoba s invaliditetom (skupine koja je u medijima marginalizirana, a Televizija Student bavi se i problemima studenata s invaliditetom)

14. slobodne aktivnosti i hobiji (koji nisu nužno vezani uz studentske jer se emisije poput, primjerice, *Alter Ega* bave zanimljivim ljudima koji imaju neobične zanimacije)

15. obiteljski život (također tema koja nije usko vezana isključivo za studente)

16. ekologija i zaštita okoliša

17. marginalizirane skupine

18. sport (osim sveučilišnog sporta koji Televizija Student redovito prati, ovdje se uključuju i sportaši te sportske aktivnosti izvan sveučilišta)

19. pandemija uzrokovana koronavirusom (aktualna tema vezana uz javno zdravstvo)

20. život za vrijeme karantene (aktualna tema vezana uz prilagodbe na „novo normalno“, načini na koje je obrazovanje reorganizirano, načini na koje je koronavirus utjecao na svakodnevicu)

21. kultura

22. kazalište

23. medijska pismenost (kojom se nastoji osvijestiti javnost o načinu proizvodnje medijskog sadržaja, novim tehnološkim i viralnim naprecima te upozoriti na prisutnost lažnih vijesti i manipulacije u medijima).

Akteri

Vrlo važan čimbenik u televizijskim priložima čine i akteri, odnosno dionici kroz koje se često donosi priča. To znači da temu, koja naizgled može biti općenita, zanimljiv i specifičan akter može obogatiti. Odnosno, može utjecati na cjelokupni dojam priče koja će biti „upakirana“ i prezentirana na nekonvencionalan način. Također, ovom kategorijom htjelo se vidjeti koliko je koja društvena skupina zastupljena u programu. Tako smo, prije svega, izdvojili one koji se vezuju uz studentski svijet, a to su: uspješni/istaknuti studenti; oni koji se nečime ističu od ostalih – bilo da su to nagrađivani studenti u nekom području, studenti koji se nečime posebnim bave na fakultetu ili uz fakultet, studenti koji doprinose zajednici i svi oni koji su svojim postignućima zaslužili da javnost čuje za njih.

1. studenti
2. nastavnici
3. studenti sportaši/mladi sportaši (zbog praćenja sveučilišnog sporta, ali i ostalih sportskih tema gdje su glavni akteri mlade sportašice i sportaši, koji nisu dovoljno zastupljeni u ostalim medijima)
4. svestrani studenti
5. mladi umjetnici (studenti triju akademija, ali i slobodni umjetnici)
6. pripadnici LGBT zajednice
7. osobe s invaliditetom
8. siromašni – osobe slabijeg imovinskog statusa
9. migranti/azilanti
10. mladi (općenito mlada populacija, gdje studentski status nije bitan)
11. odrasli (odnosno svi oni koji nisu uključeni u studentsku populaciju i mlade)
12. aktivisti (oni koji su svojim djelovanjem aktivno uključeni u javni rad)
13. civilno društvo (udruge, volonteri, odnosno građani koji se udružuju dobrovoljno radi zagovaranja svojih zajedničkih interesa)
14. stručnjaci (komentatori tema koje traže stajališta osoba specijaliziranih u određenom području)
15. obični građani (nisu potpisani)

Formalne karakteristike

Nakon što su definirane kategorije koje se analiziraju, matrica je upotpunjena formalnim karakteristikama u kojima se navodi naslov i trajanje pojedinog priloga unutar svake od četiri emisije. Pod formalne karakteristike obuhvaćena je i forma intervjua, odnosno ovdje će se pratiti je li intervju studijski (duža forma) ili je kraće forme. Također, pod formalne karakteristike uvrstit će se forma rubrike jer „Medijska pismenost“ kao dio emisiji *Kultura nije tortura* nije uvijek u formi rubrike, već se ponekad može svrstati pod izvještaj. Stoga će se ovime pokušati ustvrditi je li ona više u formi rubrike ili ostalih televizijskih oblika.

Tijekom promatranog razdoblja emitiranja emisija Televizije Student u akademskoj godini 2019./2020., obuhvaćeno je 25 emisija *Akadske četvrti*, 13 *Alter Ego*, 12 emisija *Kultura nije tortura* i 12 *Spika*. Broj emisija koje su analizirane razlikuje se s obzirom na njihovo godišnje prikazivanje u programu, kao i prema obvezi ispunjenja broja proizvedenih i emitiranih emisija tijekom godine dana koje određuje AEM. Stoga je kao prvi datum analize uzet 4. listopada 2019. kada je emitirana *Akadska četvrt*, prva emisija koja se emitirala u toj akademskoj godini u programu, a posljednji datum je 28. svibanj 2020. godine kada je u programu emitirana posljednja emisija u tekućoj akademskoj godini, *Alter Ego*. Kao jedinica istraživanja uzet je upravo televizijski prilog, odnosno svi prethodno navedeni oblici televizijskog zapisa. Kako piše Perišin: “Podrazumijeva se da je prilog sve ono što se ne emitira uživo iz studija, nego je unaprijed snimljeno, montirano i čeka emitiranje. Prilog bi se mogao definirati i kao cjelovit segment informativne emisije kojem je zajednička jedna tema i jedan autor, a primjereno je popraćen tonom i slikom. U engleskoj terminologiji za prilog je već potpuno uvriježen naziv *package* kada se misli na formu. Dakle, to je događaj, informacija, vijest koja je već „upakirana“, snimljena, montirana i spremna za emitiranje.” (2010: 76-77). Termin „prilog” odnosi se na različite novinarske vrste i oblike koji se emitiraju u informativnim emisijama. Također, u studijskoj emisiji uobičajeno je da prilogu prethodi najava koju izgovara voditelj u studiju. Stoga se i u ovome istraživanju promatra najava kao sastavni dio priloga pa su iz analize sadržaja izuzete najave priloga, špice i džinglovi (Perišin 2010: 76-77).

Za kraj, u analizi ćemo vidjeti i koliko se pojavljuju informativni faktori (vrijednosti vijesti) na temelju istraživanja televizijskih vijesti T. Perišin (2010). S obzirom na cilj istraživanja i specifičnosti emisija Televizije Student, u temelju ovog istraživanja je šest informativnih faktora.

Informativni faktori

1. važnost/relevantnost/javni interes

Događaji koji su važni za najširi krug ljudi te korisni za javnost i važni za zajednicu.

2. personalizacija

Opisivanje nekog procesa, pojave, događaja kroz slučaj ili sudbinu pojedinca ili obitelji.

3. neobičnost/zanimljivost

Događaj koji odstupa od uobičajenog. Galtung i Ruge definirali su ovaj čimbenik koji se još odnosi na rijetkost, iznenađenje i nepredvidljivost.

4. novost/pravodobnost

5. vizualnost

Slika vrlo određuje informaciju prikazanu na televiziji s obzirom na to da je to mediji koji prenosi audiovizualni sadržaj. Ipak, treba razlikovati svojstvo događaja od svojstva priloga koji je već obrađen jer neki su događaji sami po sebi vizualno atraktivni.

6. isticanje novinara kao donositelja priče

Može se ostvariti kroz pojavljivanje novinara u kadru (*stand up*), uživo ili u prilogu što pridonosi vjerodostojnosti izvještavanja, pokazuje da je novinar bio na mjestu događaja. (Perišin, 2008: 70- 71). No, novinar ne mora nužno biti u kadru da bi prisutnost novinara bila vidljiva- to se može ostvariti i kroz način pripovijedanja u kojemu je jasno kako je novinar bio na licu mjesta, a priča je ispričana na njemu svojstven način (Perišin, 2010:84).

7. Rezultati istraživanja

7.1. Kvantitativna i kvalitativna analiza

Kvantitativnom analizom obuhvaćeno je ukupno 254 jedinica analize, od toga se na Akademsku četvrt odnosi njih 110, na *Kultura nije tortura* 66, *Alter Ego* 60 i *Spike* 18. Analiza je provedena nad jedinicama od 4. listopada 2019. (datum emitiranja prve emisije, Akademске četvrti, u programu nakon ljetne stanke 28. svibnja 2020. godine (u programu je tada emitirana posljednja emisija u tekućoj akademskoj godini, *Alter Ego*). Kvantitativnom analizom biti će odgovoreno na sljedeća istraživačka pitanja:

1. U kojoj su mjeri u sadržaju Televizije Student prisutne teme od javnog interesa, a koje se tiču mladih (te zadovoljavaju li one kriterije prijave za Fond).
2. Koliko se televizijskim oblicima nastoji na nekonvencionalan i zanimljiv način prezentirati priču.

Kvalitativnom analizom obuhvatit će se dobiveni podaci i interpretirati kroz povezivanje kategorija kojima se ispituje javni interes. Time će se dodatno obogatiti interpretacija istraživanja kako bi se utvrdilo na koji način su obrađene teme od javnog interesa, a analizirat će se odabir televizijskog oblika, audiovizualno pripovijedanje, odabir sugovornika, lokacija i način izvještavanja o temi.

Akademска četvrt

U promatranom periodu, od 4. listopada 2019. do 5. lipnja 2020. (prva i posljednja emitirana emisija u akademskoj godini) od ukupno 25 proizvedenih emisija zabilježeno je 110 jedinica analize koje su obuhvaćene ovom analizom. S obzirom na to kako se ova emisija emitira svakog tjedna, a ostale svakog drugog, broj emisija i jedinica je ovdje najveći. Emisije su u prosjeku trajale 17 minuta, a jedinice analize 4 minute

Pretpostavku da su u emisijama Akademске četvrti zastupljene teme koje se najviše bave javnim interesom studentske populacije, potvrđuju dobiveni rezultati kojima je zabilježeno 67 tema

vezanih uz studentski život, što čini 60,91% tematskog sadržaja ove emisije. Ovom temom obuhvaćene su i srodne teme poput aktivnosti na fakultetima na koje se odnosi 29,09% sadržaja.

Graf 1: Teme u emisiji Akademska četvrt. Izvor: autorica

Emisija *Akademska četvrt* redovito je pratila zbivanja na svim fakultetima pa se tu mogu pronaći brojni projekti koji su se organizirali tijekom zimskog semestra (dok još nije bio prisutan koronavirus). Neki od primjera su predavanja stranih i domaćih profesora, radionica na zagrebačkim, ali i regionalnim fakultetima. Jedna cijela emisija bila je posvećena putovanju u Novi Sad gdje se održavala ljetna škola za studente novinarstva iz regije na kojoj su tijekom tjedan dana savladavale nove tehnologije u ovom području. Također, izvještavalo se s radionice CroID na FPZG-u koju jednom godišnje drži gostujući profesor, dr. Bill Silcock. Radovi nastali na toj radionici kasnije su se uvrstili kao dijelovi emisija Televizije Student. Prošla je godina bila u znaku proslave 350. godišnjice Sveučilišta u Zagrebu, stoga su se pratile brojne sveučilišne manifestacije (11,82%) koje su organizirane tim povodom. U ovu kategoriju ušla je i Smotra sveučilišta, koju Televizija Student redovito prati svake godine, pa je tako jedna cijela emisija Akademske četvrti

bila posvećena upravo Smotri- pratilo se svečano otvaranje, a od brojnih sastavnica sveučilišta koje su se predstavljale tijekom tri dana, odabrani su najzanimljiviji fakulteti i predstavljen je njihov rad.

Na studentski smještaj odnosi se 17,27% tema, čiji se intenzitet zastupljenosti u sadržaju bilježi nakon iseljenja studenata iz Studentskog doma Cvjetno naselje i useljenja građana čiji su domovi stradali u potresu koji je pogodio Zagreb 22. ožujka 2020. godine. Tada su novinari, koji su i sami bili stanari Cvjetnog, izvijestili o preseljenju iz prve ruke. Zabilježili su kako je to izgledalo za njih, kada su u zadnji čas saznali da moraju iseliti sve stvari iz sobe i smjestiti se u alternativni smještaj, ali su također donijeli drugu stranu priče kroz razgovore s novim stanarima Cvjetnog. Ova tema nastavila se pratiti kroz slične tematske priloge u kojima su se studenti i bivši stanari Cvjetnog žalili na način na koji su „izbačeni“ iz doma, na to kako neki nisu stigli pokupiti svoje stvari i neizvjesnost ponovnog useljenja u dom. Osim problema sa studentskim domom, tema smještaja obuhvaćena je prilogom koji se bavi problemima pronalaska povoljnog studentskog smještaja u Zagrebu, u smislu iznajmljivanja stanova. Ovdje su ispričana iskustva onih koji su u potrazi za novim smještajem, na kakve sve probleme, osim previsoke cijene, nailaze u traženju i kakve sve zahtjeve postavljaju potencijalni stanodavci.

Program studentske razmjene, Erasmus, i iskustva studenata jedna su od češćih tema ove emisije, pa tako čine ukupno 13,64% sadržaja, odnosno kao tema pojavljuju se 15 puta unutar 25 emisija. Na ovaj se način približavaju iskustva studiranja u inozemstvu, načini na koji se izvodi nastava za studente na razmjeni, bilo da je riječ o stranim studentima koji dolaze u Hrvatsku, ili domaćim studentima koji odlaze van na program razmjene. Za vrijeme karantene tijekom koronavirusa posebno zanimljivi prilozi bili su oni koji su donosili iskustva studenata koji su tada bili na razmjeni u inozemstvu. Tako su dvije novinarkе Televizije Student snimile svoje priče iz Praga i Pamplone. Novinarka iz Praga podijelila je iskustvo tijekom karantene i način na koji je bila nastava organizirana i kako su izgledala druženja studenata pod strogim mjerama. U priči iz Pamplone, novinarka je zabilježila svoje iskustvo povratka u Hrvatsku, jer je situacija u Španjolskoj tada bila najkritičnija. Dokumentarna priča tako bilježi trenutke od kada je novinarka zbog sigurnosti odlučila napustiti državu i svoju razmjenu nastaviti od kuće, pa sve do samog povratka u Hrvatsku. Na tom se putu koristila primjenom novih tehnologija u novinarstvu i sve bilježila svojim mobitelom, da bi u konačnici proizvela zanimljivu, pravodobnu, relevantnu i

atraktivnu dokumentarnu reportažu, u kojoj je ona bila donositelj priče. Također, za vrijeme karantene novinari su uz nove tehnologije, poput snimanog *Skype* razgovora, uspostavili kontakte s ostalim studentima na razmjeni i na taj način donijeli njihova iskustva. Uključilo se i studente iz inozemstva koji su ostali u Hrvatskoj te, zbog tada vrlo loše situacije u njihovim matičnim državama, odlučili ipak provesti još neko vrijeme ovdje. Ovime su pod Erasmus obuhvaćene bile i teme pandemije uzrokovane koronavirusom (20%) te života za vrijeme karantene (20%).

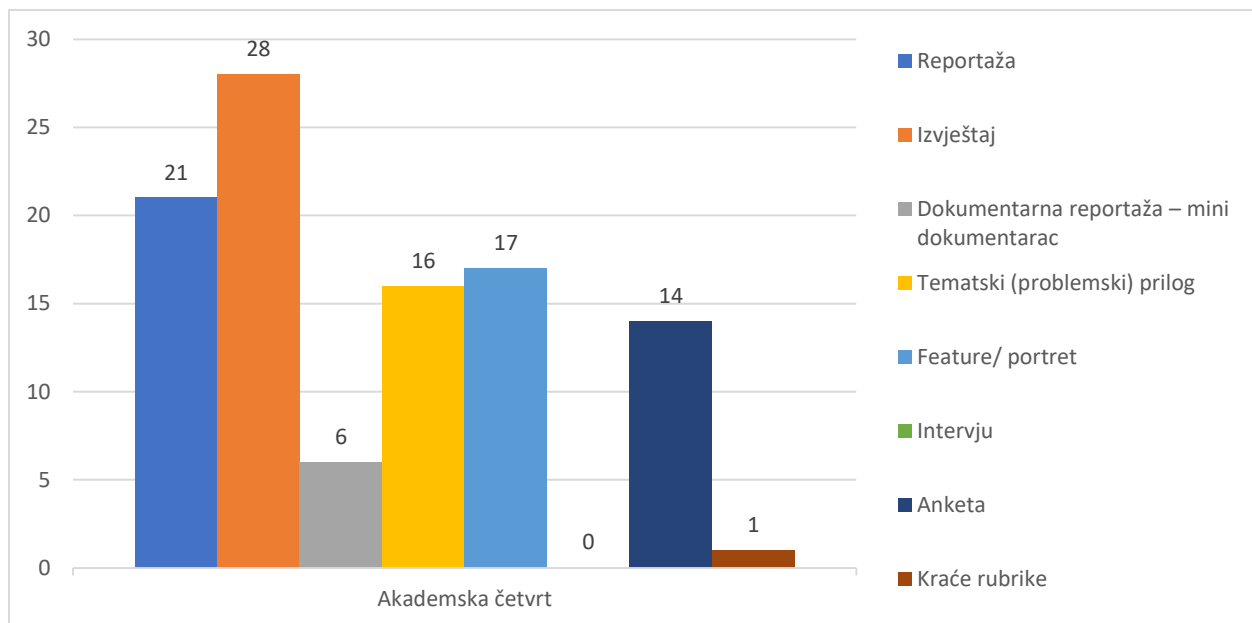
Teme studentskog rada i mogućnosti zapošljavanja tijekom studiranja prisutne su u 7,27 posto. Time su obuhvaćena pitanja koja se direktno tiču studentske populacije poput rada uz studiranje i ograničavanja rada nedjeljom. Ovdje se kroz problemski prilog pristupilo temama sa više strana. Istaknulo se mišljenje studenata, koliko je zahtjevno raditi i studirati, koliko ustanove izlaze u susret studentima koji rade, ali kako bi se ograničavanje rada odnosilo na njih. S druge strane dao se stručan komentar vezan uz teme- kako studenti mogu uspješnije kombinirati studiranje i rad, ukoliko dođe do ukidanja rada nedjeljom koje su njihove mogućnosti, jer im je to često najpogodniji dan za posao kad nemaju fakultetske obveze. Na ovaj se način javnost informirala o temama koje se gotovo nikada ne spominju u ostalim medijima, već se konkretno radu nedjeljom pristupa iz generalne pozicije zaposlenika.

Osim priloga koji su se bavili problemima, bilo je onih koji su predstavljali brojne mogućnosti za mlade i studente, pa se tako mogu izdvojiti oni koji su govorili o mogućnosti stažiranja i sudjelovanja u projektima Europskog Parlamenta. Za ovaj prilog novinarka su posjetile Parlament u Strasbourgu, gdje su pratile plenarnu sjednicu, razgovarale s mladim stažistima i zastupnicima iz cijele Europe o brojnim mogućnostima koje se nude. Na neobičan i zanimljiv način, dinamične stand upove, posjete prostorijama Parlamenta koje su zatvorene za javnost i vizualno atraktivnu sliku, ispričale su manje poznate činjenice i informirale javnost o ovoj temi.

Rad studentskih udruga i aktivnosti njihovih članova zastupljeni su u 14,55%, u temama koje se dotiču aktivnosti i projekata koje te udruge organiziraju. Tako se izdvaja prilog o muškom zboru Fakulteta elektrotehnike i računarstva, koji prati njihove probe i pripreme za natjecanje. Teme vezane uz mentalno zdravlje mladih pojavljuju se 3,64% u priložima koji se odnose na navike studenata koje negativno utječu na njih. Ovdje se posebno ističe prilog o burn out-u kod studenata, problemu s kojim se sve više studenta suočava tijekom studiranja, a o tome se ne govori često. Stručnjaci su u prilogu objasnili kakvo je to stanje i kako se nositi s njim, dok je jedan student koji

je i sam proživio takvo iskustvo kao posljedicu teškog stresa i visokih očekivanja, opisao koliko je to ozbiljan problem. Danas je on član studentske udruge Pogled u sebe koja pomaže studentima kako se nositi s tim stanjem.

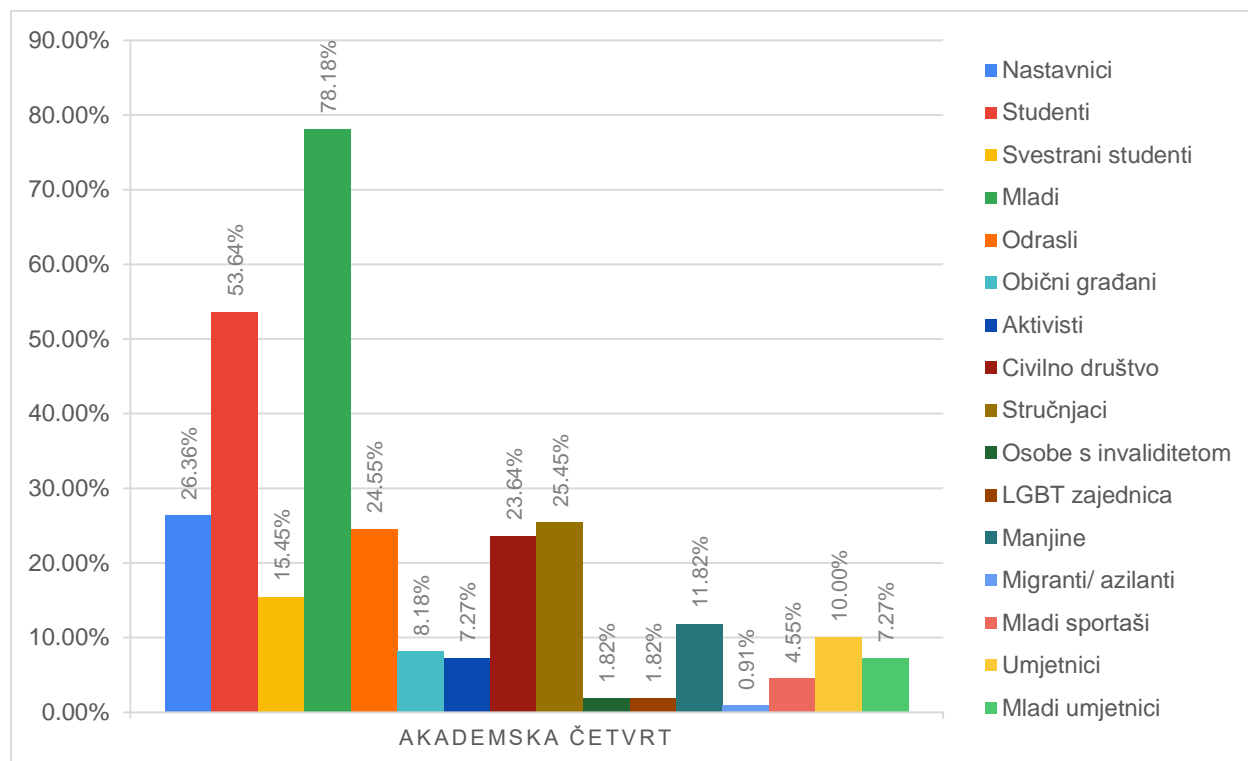
Što se tiče ostalih tema, među njima su najbrojnije one koje se odnose na slobodne aktivnosti i hobije (38,18%), uz koje se često vezuje tema sporta (6,36%), koja pokriva i sveučilišni sport. Nakon toga slijede teme vezane uz kulturu i umjetnost (20,91%) što je ponajviše vezano uz izvještavanje o umjetničkim akademijama i njihovim studentima. Ovoj temi pridodaje se i kazalište koje se dvaput spominje u izradi i realizaciji studentske predstave Šuma Striborova. U tu su predstavu bile uključene tri umjetničke akademije, Tekstilno- tehnološki fakultet za izradu kostima i Fakultet političkih znanosti koji je u sklopu Televizije Student medijski popratio nastajanje i premijeru. Medijska pismenost (10%) zastupljena u prilogima koji se odnose na radionice ili pojmove koji objašnjavaju nove izazove u novinarstvu i novim tehnologijama.

Graf 2: Televizijske vrste u emisiji Akademska četvrt. Izvor: autorica

Kod televizijskih oblika prisutnih u emisijama najviše je zabilježenih izvještaja, njih 28. Pod izvještaje se ubrajalo praćenje manifestacija i obljetnica Sveučilišta i onih na fakultetima, kao i fakultetskih projekata i aktivnosti. Također, tu su zabilježeni i sportski događaji, poput Dana sporta na Trnju, u kojem su sudjelovali studenti Kineziološkog fakulteta. U emisiji je bila 21 reportaža, a najveći broj njih nastao je za vrijeme useljenja novih stanara u dom na Cvjetnom. Od ostalih, u

ovu kategoriju brojale su se reportaže s nekih događanja koja su tematikom zahtijevala obuhvatniji pristup temi. Primjerice, o festivalu novinarstva u Fažani koji je trajao tjedan dana napravljena je reportaža koja je obuhvatila najvažnije radionice, razgovore s istaknutim sudionicima i popratni program. Nešto manji broj, 17 odnosi se na kraću reportažu, odnosno *feature* gdje su se pojavljivali i izvještaji u obliku portreta osobe o kojoj se govori. Tematskih (problemskih) priloga bilo je ukupno 16, i to je ujedno najveći broj ove forme korištene u programu Televizije Student, u odnosu na ostatak emisija. Tematskim priložima obuhvaćeni su, osim prethodno spomenutih priloga o studentom radu, mentalnom zdravlju studenata, i oni koji su se bavili pripremom budućih studenata za državnu maturu, u tada posebnim okolnostima zbog pandemije, ljudima koji su na Markuševcu pretrpjeli velike posljedice potresa i slično. Ankete kojima je započinjala gotovo svaka emisija pojavile su se u 14 od ukupno 25 emisija. U njima se obične građane pitalo o određenoj temi koja je aktualna, zanimljiva i korisna za širu javnost. Neke od tema bile su ima li perspektive u Hrvatskoj nakon fakulteta, uvođenje kamera pri polaganju vozačkog ispita, recikliranje i problemi odvajanja otpada u Zagrebu, i ostale.

Graf 3: Aktori u emisiji Akademska četvrt. Izvor: autorica

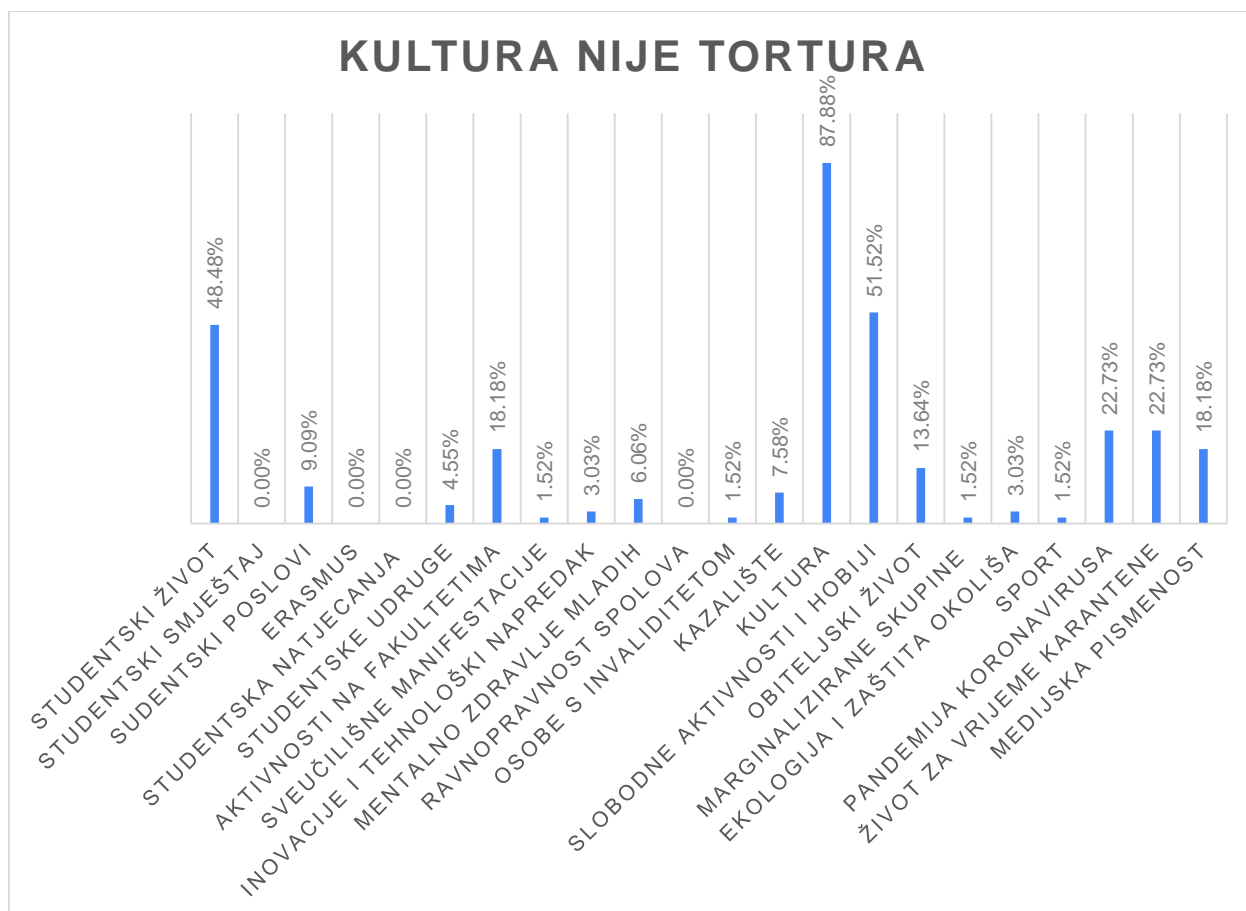
Kada promatramo aktore priloga Akademske četvrti, očekivano najveći postotak zauzimaju mladi (78,18%), pod koje spadaju i studenti, koji unutar ove skupine čine 53,64%. Paralelno s

kategorijom studenti izdvajali su se i oni koji se svojim akademskim ili drugim uspjesima ističu od ostalih, pa je tako svestranih studenata čak 15,45%, odnosno 17 od 59. S obzirom na tematiku emisije, u 26,36% slučajeva pojavljuju se nastavnici. U gotovo jednakom postotku zastupljeni su stručnjaci (25,45%) kao komentatori specifičnih tema i pripadnici civilnog društva (23,64%). S obzirom na to da je oko 20 posto tema vezano uz umjetnost i kulturu, umjetnici se pojavljuju u 10%, a unutar te kategorije nalazi se 7,27% mladih umjetnika, što se odnosi na studente triju akademija.

S obzirom na sve navedene i analizirane kategorije, evidentno je kako su sve kategorije navedene u matrici (neke u većoj mjeri- studentske, a druge u manjoj mjeri- ostale) zastupljene u Akademske četvrti. Iz toga se zaključuje kako ova emisija doista zadovoljava kriterij pod kojim se prijavljuje na Fond- „ostvarivanje prava građana na javno informiranje“, jer unatoč orijentiranosti na studentsku populaciju i teme, obuhvaća i niz ostalih koje su od šireg javnog interesa.

Kultura nije tortura

Prva emisija kojom je započeta analiza emitirana je 23. listopada 2019, a posljednja 27. svibnja 2020. U tom razdoblju emitirano je 12 emisija, u kojima je zabilježeno 66 jedinica analize. Prosječno trajanje emisije je 15 minuta, a analizirane jedinice 3 minute i 25 sekundi. Kao što stoji u nazivu ove emisije, ona se prvenstveno bavi temama kulture i umjetnosti, što je ovom analizom potvrđeno jer je više od polovice tema (87,88%) vezano za kulturu, odnosno od ukupno 66 jedinica analize potonjih je 58. Ova se tema ne pojavljuje kao samostalna kategorija, nego je uvijek zastupljena zajedno s još jednom od navedenih u analizi.

Graf 4: Teme u emisiji Kultura nije tortura. Izvor: autorica

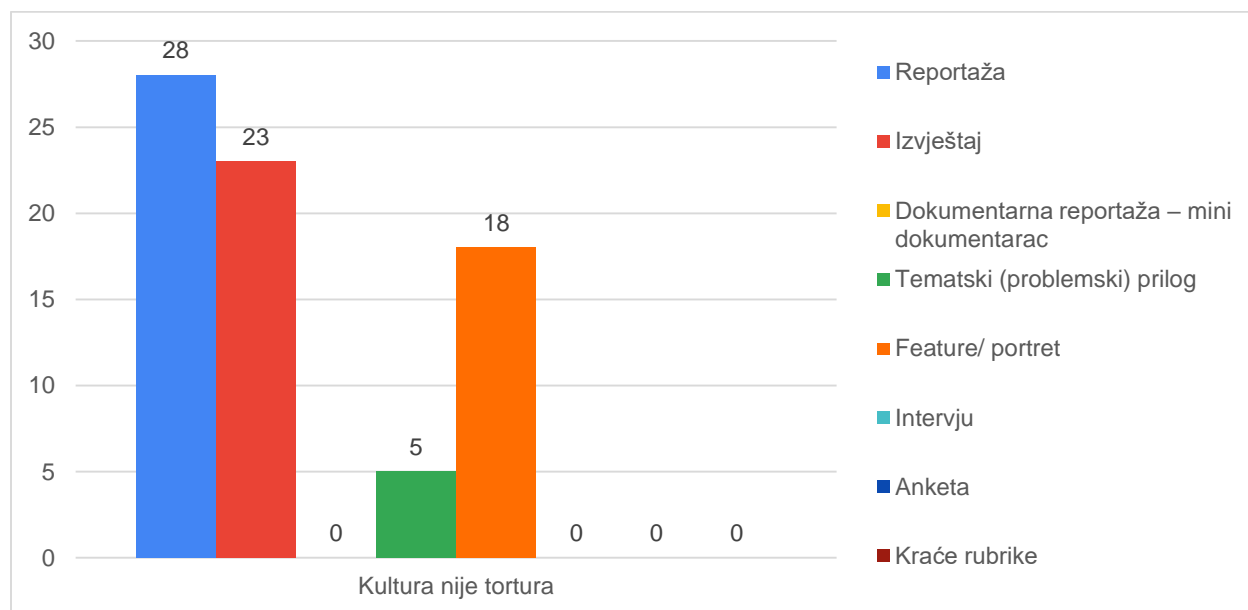
Kultura je kao sastavni dio tema vezanih uz slobodne aktivnosti i hobije (51,52%) gdje su se prilozi bavili brojnim izložbama umjetnika, događajima poput Rijeka Tattoo Expo gdje se izvještavalo o sajmu tetoviranja, ali i drugih umjetničkih aktivnosti poput radionica o vezenju, radionici Paint& Wine i slično. U ovoj kategoriji zabilježeni su i prilozi u kojima primjerice novinarka u pet dana kod kuće uči crtati i slikati te bilježi svoj napredak.

U ovoj emisiji kultura je povezana sa studentskim životom (48,48%) jer prilozi potiče uspjehe i stvaralaštvo mladih umjetnika, a također prati njihov rad i razvoj tijekom studiranja. Kao što je prethodno spomenuto, prošlu godinu obilježile su sveučilišne manifestacije, pa su se tako kroz ovu emisiju pratili rad i projekti umjetničkih usmjerenja na akademijama i srodnim fakultetima (18,18%). Neke od njih su proslava 350 godina Sveučilišta u Zagrebu uz Akademiju likovnih umjetnosti i Muzičku akademiju te izložba dvoje studenata ALU.

U emisiji su teme vezane uz kazališta (7,58%) bile obuhvaćene priložima koji su se bavili nezavisnom kazališnom scenom i izazovima s kojima se ti umjetnici susreću, poput financija kao glavnog kamena spoticaja, nedostatka prostora za izvođenje proba, ali i načinima kojima se bore protiv svih tih poteškoća. Također, obuhvatila se i izvedba studentske predstave Šuma Striborova.

Pandemija koronavirusa izravno je utjecala i na umjetnike koje je u mnoge ograničila. O temama koje se bave problemima s kojima su se umjetnici susreli tijekom pandemije i inovativnim načinima na koje su ipak doprijeli do javnosti, bavilo se 22,73% sadržaja. Ovdje su se obuhvatile priče o plesnoj umjetnosti u doba korone i kabaret umjetnici koja je prije korone imala popunjen raspored predstava.

Mala škola medijske pismenosti sastavni je dio gotovo svake emisije, stoga se tema medijske pismenosti pojavljuje u 18,18% slučajeva. Ovime se pokrivaju pojmovi iz novinarskog, ali i generalno medijske kulture koje su manje poznate, a korisne za širu javnost. Kroz nekoliko epizoda objašnjeni su termini dokumentarnog filma, podatkovnog novinarstva, govora mržnje na društvenim mrežama i slično.

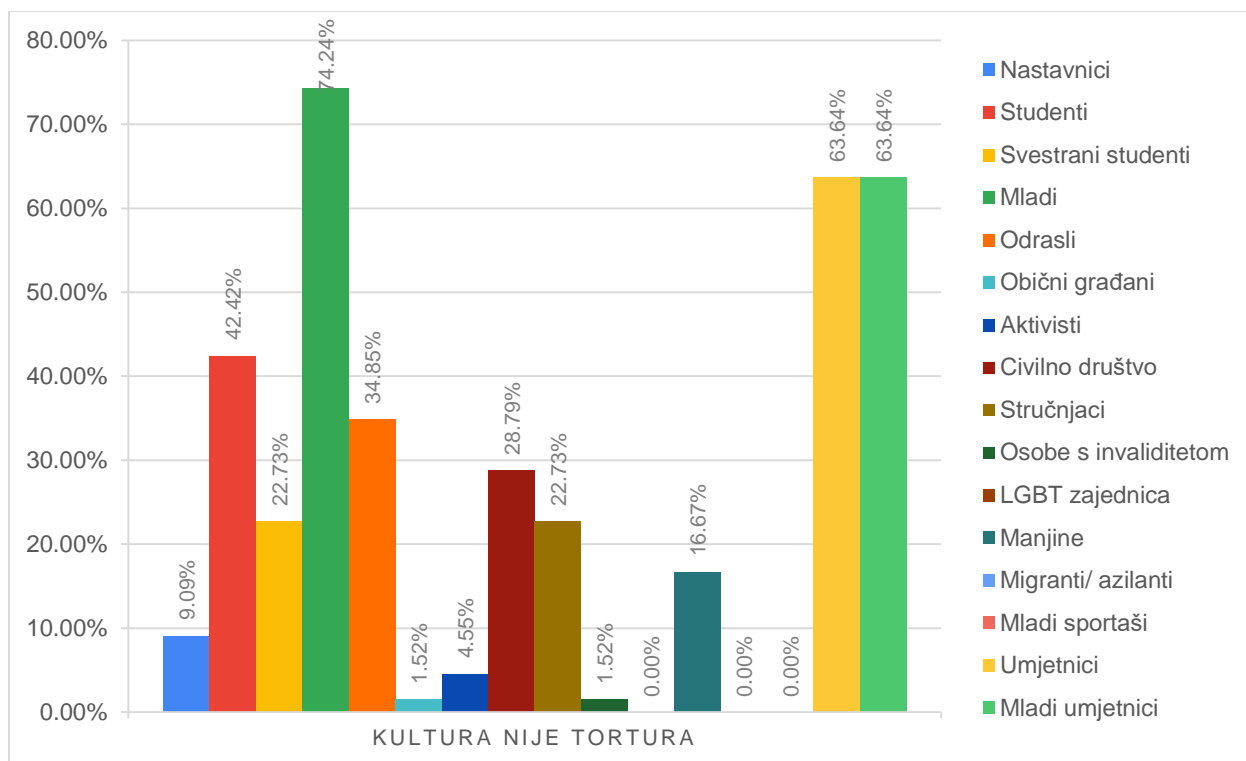

Graf 5: Televizijski oblici u emisiji *Kultura nije tortura*. Izvor: autorica

U emisiji *Kultura nije tortura* najveći broj televizijskih oblika odnosi se na izvještaj- 23, kojima su se pokrile brojne izložbe i projekti mladih umjetnika, kao i projekti u organizaciji fakulteta. Jedan od izvještaja je onaj o projektu DriveIN kino u organizaciji studenata udruge Hrvatska studentska asocijacija koji se odvijao za vrijeme korone, a omogućio je građanima da iz svojih

automobila gledaju filmove na parkingu. Forme reportaža (28) odnosile su se na aktualne kulturne događaje, ali su također prikazivale pozadinsku priču oko istih, ili njihovih pokretača, sudionika. Tako se tu našla priča o ilustratoru koji je predstavio novu slikovnicu „Moguti – zaboravljena priča čuvara turopoljskih lugova“ koja na edukativan i vizualno neobičan način pripovjeda o staroj priči, istovremeno prikazujući turopoljsku baštinu. Ovdje se našla i reportaža o filmu „Zagrebački ekvinocij“ kojeg su napravili mladi filmski entuzijasti, a prikazuje zagrebački noćni život bez cenzure. Autor filma u reportaži priča o tome što ga je potaklo na stvaranje filma i kako je oko sebe okupio mlade ljude željne stvaranja nezavisne umjetnosti. Također, pod reportaže su se ubrajale već navedena Medijska pismenost i A di ćemo danas?, dio emisije koji je se počeo proizvoditi kada je stupila karantena. U ovoj reportaži novinarka su iz svojih domova otkrivala kako provesti slobodno vrijeme uz kulturni sadržaj koji je bio dostupan putem Interneta tijekom karantene kada su kazališta, kina i ostale kulturne ustanove bile zatvorene.

Feature kao oblik (18) pojavljivao se u prilogima o portretima umjetnica i umjetnika jer je cilj ove emisije poticati rad i stvaralaštvo mladih. Tako su se kao akteri ovdje našli modni dizajneri, ilustratori, plesači, glazbenici, glumci, redatelji i ostali umjetnici, čije su priče ispričane kroz njihova djela. Tematskih, odnosno problemskih priloga bilo je svega petero, a oni su se uglavnom bavili problemima s kojima se umjetnici susreću.

Graf 6: Akteri u emisiji Kultura nije tortura. Izvor: autorica

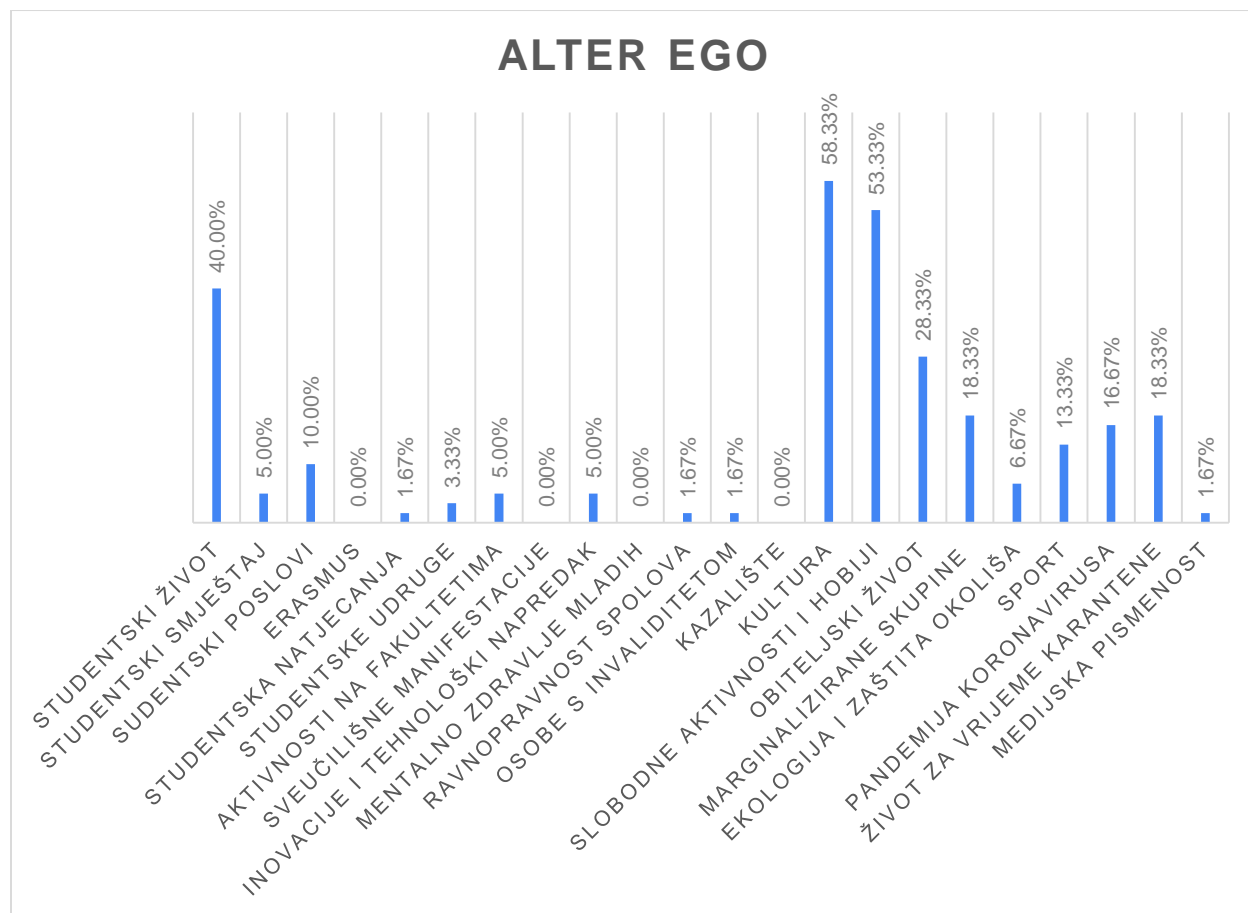
U analiziranim jedinicama emisije više od polovice aktera čine mladi (74,24%), a pod tu skupinu ubrajali su se i umjetnici (63,64%). Iz prethodnih analiza vidljivo je kako su uglavnom bili glavna tema oko kojih se gradila priča. Studenti (42,42%) također čine veliki dio onih koji se pojavljuju u emisiji, bilo da su u sklopu fakultetskih projekata ili kroz priče o njima samima i njihovim uspjesima. Stoga unutar te kategorije izdvojeno je i 22,73% svestranih studenata, poput onih koji su samoinicijativno organizirali neke projekte (DriveIN kino, Umjetnost dolazi svima), predstavili samostalnu izložbu („Poslanica“) ili se na neki drugi način svojim radom istaknuli od ostalih. Stručnjaci (22,73%) se pojavljuju u prilogima poput crtanje kao terapija u kojoj objašnjavaju pozitivne učinke izrade mandala ili tehnicu vezenja. Također, kustosi muzeja često su davali stručna mišljenja u prilogima koji su se bavili izložbama. Pod pripadnike civilnog društva (28,79%) bilježilo se one koji su pokrenuli samostalno neke projekte ili se uključili u rad koji pridonosi zajednici, od kojih se navode inicijativa „Umjetnost dolazi svima“, pokretači nezavisnih kazališta A Teatar i KunstTeatar.

Kultura nije tortura zadovoljava prijavu potkategorije „poticanje kulturne raznolikosti i njegove baštine“ u natječaju za Fond jer se u prvom redu bavi kulturom i svim oblicima umjetnosti te otvara

vrata medijskog prostora mladim i nedovoljno istaknutim umjetnicima u javnosti. Na taj ih način potiče u stvaralaštvu i daljnjem razvijanju.

Alter Ego

U periodu od 11. listopada 2019. do 28. svibnja proizvedeno je i emitirano 13 emisija *Alter Ego* u kojima je analizom obuhvaćeno 60 jedinica analize. Prosječno trajanje emisije bilo je oko 18 minuta, a jedinice analize ovdje prosječno traju 13 minuta i 37 sekundi. Ova emisija bavi se raznolikim sadržajem uglavnom marginaliziranim skupinama pa time obuhvaća teme od kulture, studentskog života do prava rodnih, seksualnih, nacionalnih i ostalih manjina.

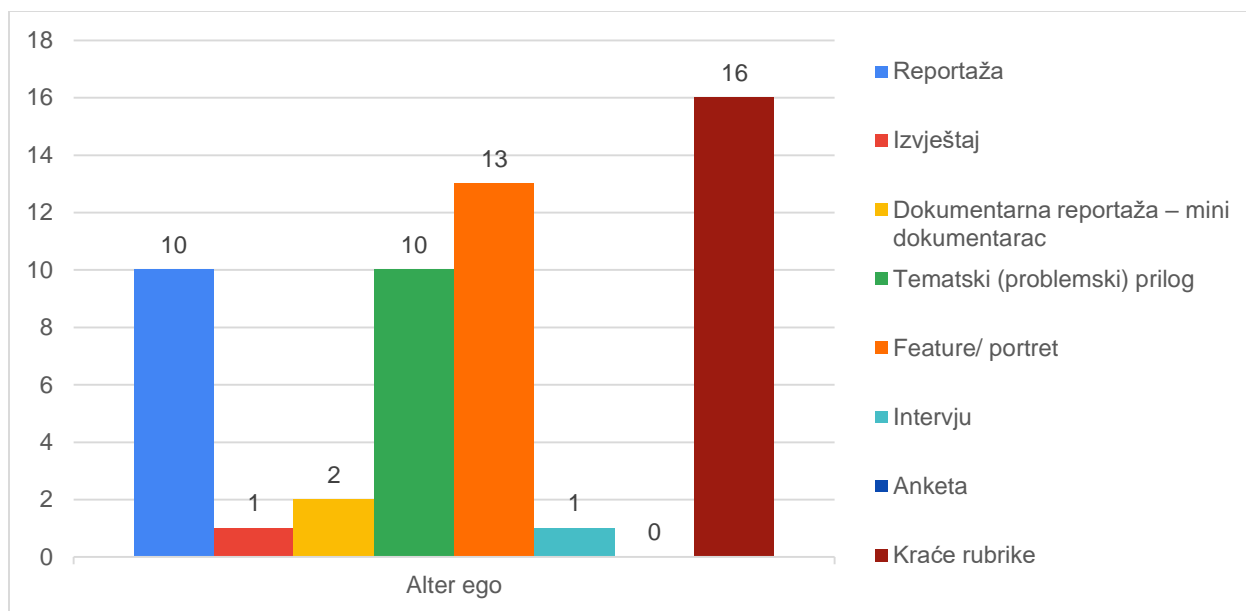
Graf 7: Teme u emisiji *Alter Ego*. Izvor: autorica

To se pokazalo i kroz analizu gdje su najzastupljenije teme bile one vezane uz kulturu (58,33%) u vidu poticanja njene raznolikosti. Tako se pod ovom temom našao prilog o K-popu, u kojemu kroz priču studentice koja je zavoljela korejski popularni glazbeni stil, otkriva se više o K-popu i udruzi

koja okuplja i druge zaljubljenike stila koji zajedno vježbaju plesne koreografije i pripremaju se za natjecanja. Također, jedan od priloga odnosio se na gluho- slijepu kiparicu koja godinama stvara umjetnička dijela. Na taj se način osim kulture, pokrio dio o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom i njihovoj prilagodbi. Obuhvaćeni su bili i novootvoreni muzeji, koji se svojim nekonvencionalnim sadržajem razlikuju od ostalih- Muzej mamurluka i Muzej susjedstva Trešnjevka. Oba muzeja osnovali su mladi entuzijasti koji su htjeli ponuditi novi kulturni sadržaj. Tako se Muzej mamurluka, kao što i sam naziv kaže, bavi prikupljanjem priča koje su obilježile izlaske, a u prostorijama se nalaze i neobični predmeti koji su obilježili te priče. Muze susjedstva sastoji se od fundusa predmeta, osobnih priča onih koji su neko vrijeme boravili na Trešnjevci i fotografija tog kvarta.

Na slobodne aktivnosti i hobije odnosi se 53,33% tema kroz koje se upoznaju neobične i zanimljive aktivnosti kojima se akteri bave, poput studentice politologije i novinarstva koja je iz zabave otvorila profil na Instagramu koji se sastoji od objava u kojima recitira turbofolk u obliku poezije. Kako ovu emisiju odlikuje pridjev „drugačiji“ tako su novinari tijekom karantene su radili kratke i zanimljive izvještaje kod kuće pa tako u jednom od njih baka daje savjete kako se obraniti od korone, a drugi se odnosi na učenje međimurskog jezika. Otkrili su i pet načina na koje utrošiti slobodno vrijeme kod kuće, a pritom raditi nešto korisno. Ovime se obuhvatio i obiteljski život (18,33%) koji se između ostalog bavio roditeljima- studentima. Tako se u emisiji našao problemski prilog o studentici novinarstva koja uz studij radi i odgaja malog sina. Kroz priču iznosi sve poteškoće s kojima se susreće u balansiranju studentskih i majčinskih obaveza, ali i predrasudama drugih. Sličnim problemima bavi se i prilog u kojem svoja studentsko-roditeljskim iskustvima govore mladi roditelja koji zahvaljujući potpori i razumijevanju okoline uspješno završavaju studij.

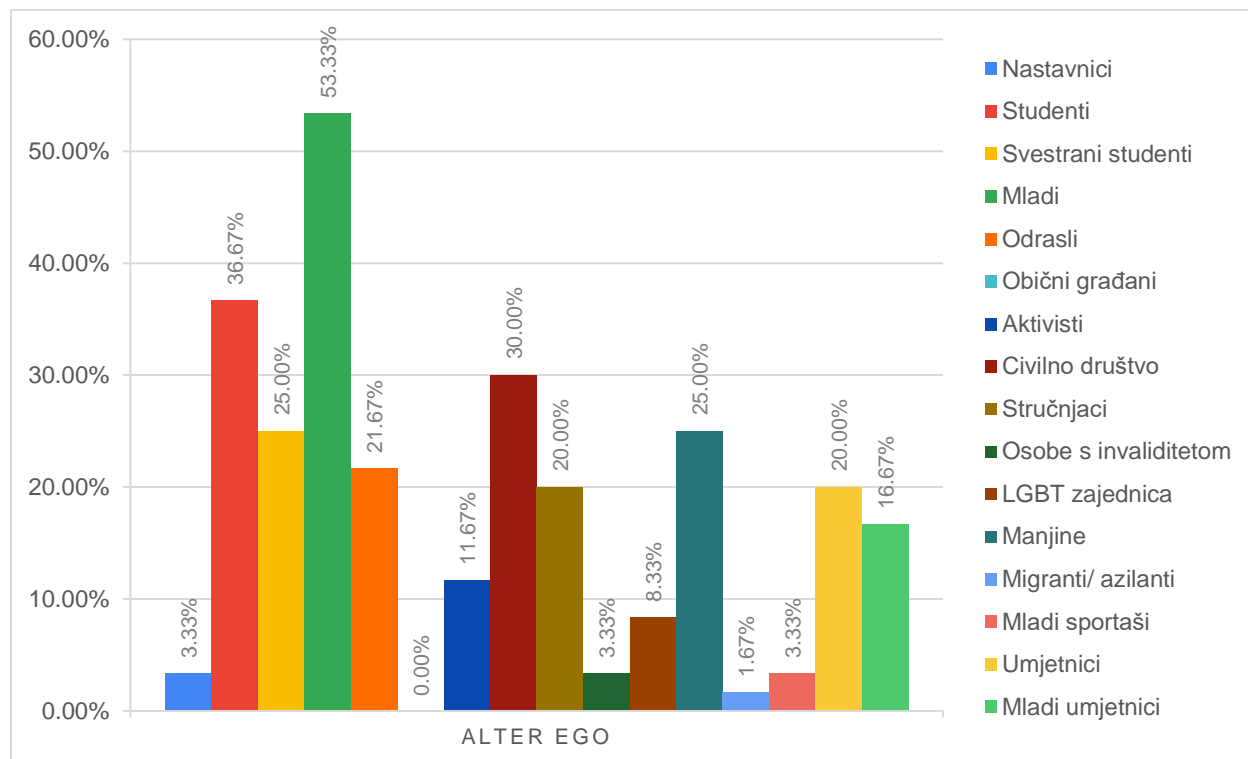
Sportske teme (13,33%) obrađivale su se kroz one discipline koje inače nisu popularizirane u mainstream medijima pod ovom kategorijom. Neke od njih su *slackline*, odnosno hodanje po užetu, *skateboarding*, suvremeni ples i druge.

Graf 8: Televizijski oblici u emisiji Alter Ego. Izvor: autorica

Od televizijskih vrsta najbrojnije su kratke rubrike (16), u koje se isključivo ubraja Trivijator koji je prisutan uglavnom u svakoj emisiji, a donosi objašnjenje pojma koje se veže uz prilog koji mu je prethodio. Neki od pojmova kojima se Trivijator bavio su biljke mesožderke, razgradivost materijala u prirodi, *skateboarding*, gluma, dodir, karantena i sl. Broj zastupljenosti veći je od ostalih oblika zato što se u jednoj emisiji ova rubrika ponekad pojavljuje i dvaput. S obzirom na to da su prilozima emitirani u ovoj emisiji dulji nego u ostalima, njihov je broj i nešto manji. Tako je kratkih izvještaja, među kojima su brojni portreti ukupno 13. Neki od njih prethodno su u tematskoj analizi navedeni, a od ostalih se izdvaja portret frizera koji se bavi geometrijskim šišanjem, tehnikom koja je vrlo neuobičajena i slabo zastupljena u Hrvatskoj. Unutar 10 reportaža istaknula se i ona o adventu u studentskom domu Stjepan Radić gdje se već nekoliko godina organizira zajedničko druženje studenata, a u reportaži je bio i student koji se istaknuo zbog toga što je odlučio osim studentske sobe, božićnim ukrasima ukrasiti i svoj auto. Tematskih priloga bilo je također 10, koji su osim spomenutih priča o studentima roditeljima, obuhvatili Noćni marš organiziran na Dan žena, performans umjetnice Vlaste Delimar, potresom u Zagrebu i prilagodbom novih stanara u Studentskom domu na Cvjetno i ostale. Jedna emisija bila je u formi intervjua, kada se u studiju razgovaralo sa studentom novinarstva, inače voditeljem Televizije Student, koji je napravio nagrađivani dokumentarni film *Nepodobni*. Film se bavi problemom usvajanja djece kod istospolnih partnera, a prati priču jednog takvog para koji se već dugi ni godina bori za svoja prava i prava pripadnika LGBT zajednice. U toj je emisiji između razgovora pušten i taj dokumentarni

film, koji se samostalno pojavio u još jednoj prethodnoj emisiji. Uz njega, tijekom emisije bila je emitirana i dokumentarna reportaža Ljudi za ljude koja se bavi istoimenom udrugom koja pomaže osobama slabijeg imovinskog statusa, koji često ovise o njihovoj pomoći.

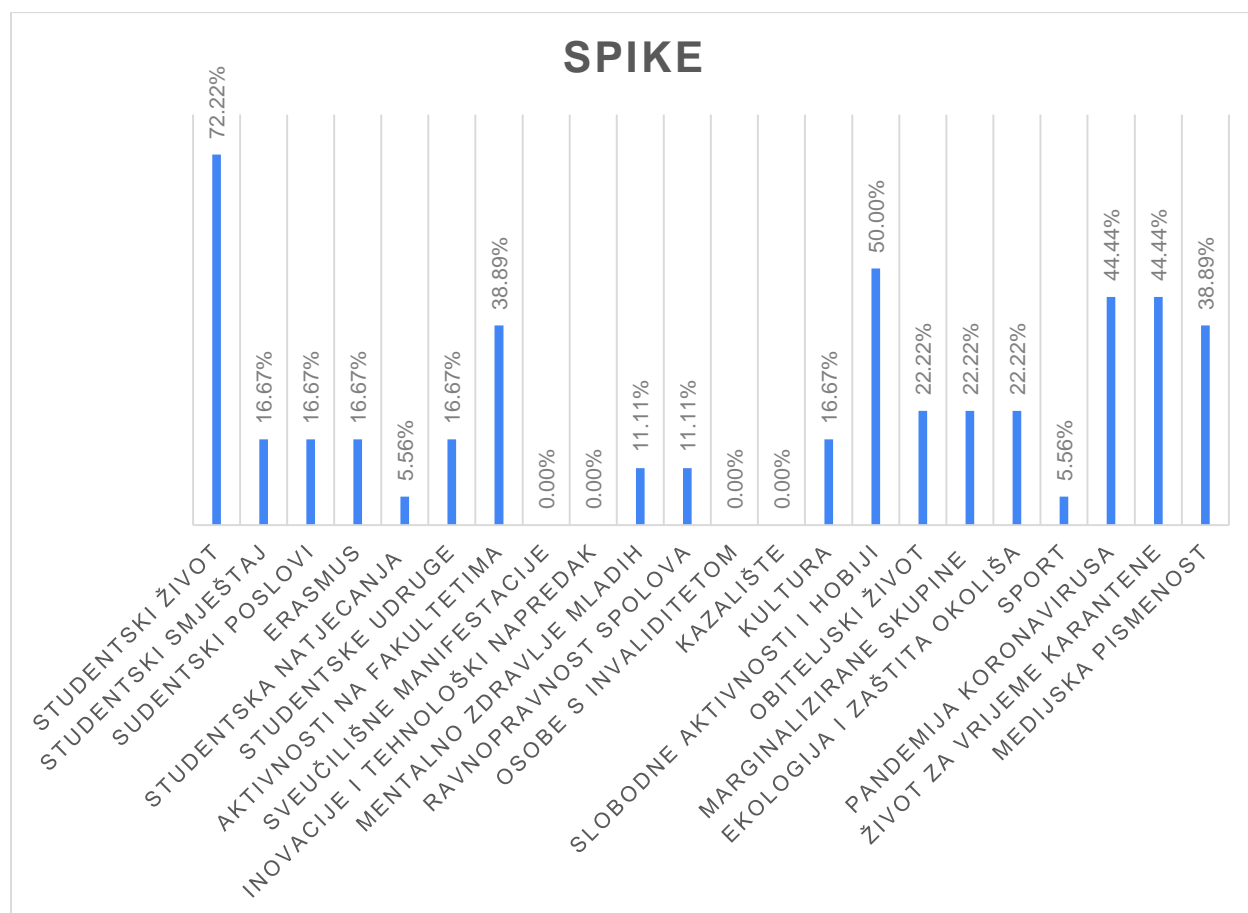
Graf 9: Akteri u emisiji Alter Ego. Izvor: autorica

Najveći postotak aktera u ovoj emisiji zauzimaju studenti (36,67%), od kojih je 25% istaknutih zbog načina života koji se razlikuje od prosječnih studenata, ali i neobičnih aktivnosti kojima se bave. Kako je u emisiji kultura bila vrlo zastupljena, tako je i postotak umjetnika kao aktera veći (20%), među kojima ima i 16,67% mladih umjetnika. Civilno društvo čine 30%, stručnjaci 20%, te aktivisti 11,67% aktera. S obzirom na to da se emisija bavi marginaliziranim skupinama, manjine su se pojavljivale u 25% slučajeva, a pripadnici LGBT zajednice u 8,33%.

Kako se *Alter Ego* doista bavi velikim spektrom tema, potkategorija kojom je prijavljen na Fond poprilično je nejasna i vrlo isključiva. Radi se o kategoriji poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je u cilju poticanje njihove dobrobiti. Tematski su obuhvaćeni interesi mladih, a i televizijskim se oblicima na neuobičajen način iznosi se priča, međutim za ovu emisiju svakako su bile potrebne dodatne kategorije pod kojima bi se moglo obuhvatiti svo područje tema.

Spike

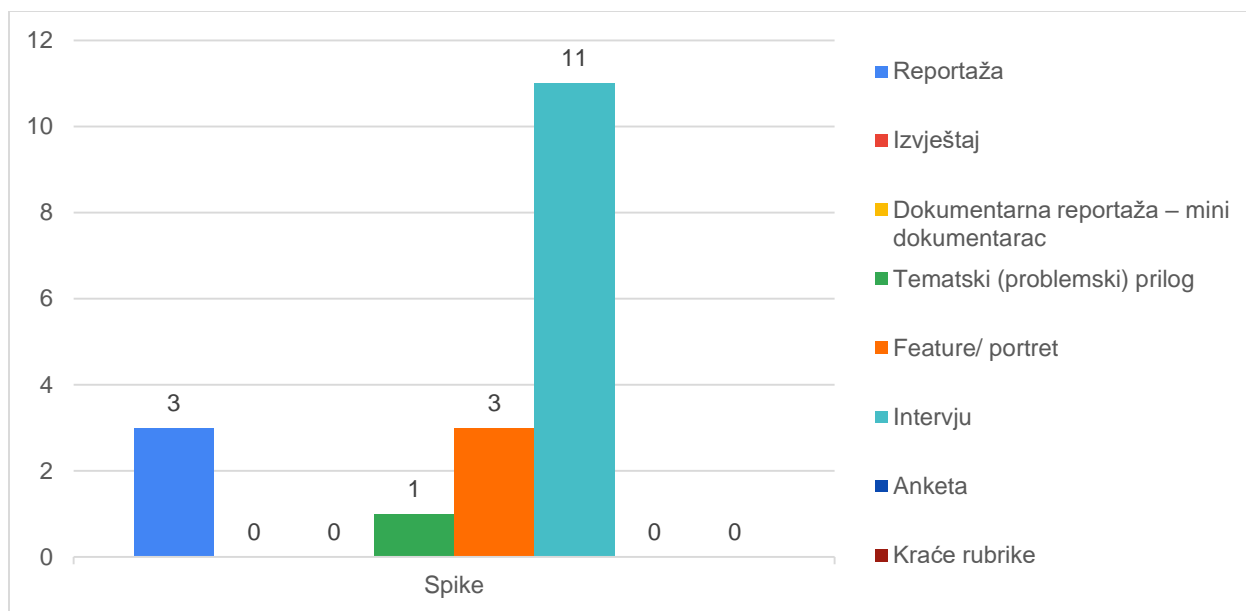
U razdoblju od 15. listopada 2019. do 19. svibnja 2020. proizvedeno je i emitirano 12 emisija, koje se sastoje od 18 jedinica analize. U ovoj je emisiji najmanji broj zabilježenih jedinica iz razloga što se ona svojim formatom razlikuje od ostali. Forma ove emisije je intervju, u većini slučajeva studijski, koji je vođen jednom glavnom temom, ali se tijekom razgovora dotiču brojne druge srodne teme. Prosječno trajanje emisije je oko 17 minuta. U ovoj emisiji daje se prostor mladima kako bi izrazili svoje mišljenje oko tema koje se njih izravno tiču ili kako bi se istaknuli njihovi uspjesi.

Graf 10: Teme u emisiji Spike. Izvor: autorica

Više od polovice tema tako je vezano uz studentski život (72,22%) čime se obuhvaćaju teme oko sudjelovanja na projektima, poput Balkan Boostera, međunarodnog projekta njemačkog javnog servisa na kojem je sudjelovala novinarka Televizije Student Tu je kroz razgovor objasnila čime se radionica bavila i približila javnosti teme koje je ona, zajedno s ostalim sudionicima projekta radila, a vezane su uz ekološke izazove s kojima se svaka zemlja iz koje sudionici dolaze susreće.

Tijekom studijskog razgovora bili su prikazani ti prilozi kako se o njima govorilo i na taj je način malo izmijenjena uobičajena forma *Spika*. Ovdje se uz studentski život dakle spominjala i tema ekologije i zaštite okoliša (22,22%). Kroz *Spike* često su se spominjale aktivnosti na fakultetima (38,89%) odnosno projektima koji se tamo odvijaju. Tu se ubraja razgovor s Ivetom Imre o radionici na FPZG-u Disrupt the News i projekt Radio Studenta Umjetnost dolazi vama. Također, pod ovom kategorijom tema ističe se i razgovor s Tinom Puljićem, studentom politologije i europskim prvakom u debati. Kroz razgovor s Tinom saznalo se sve o ovoj disciplini, kako ju savladati, ali i nešto više o debatoj udruzi u kojoj je član i pomaže ostalima s usvajanjem potrebnih debatnih vještina. Kao jedan od ciljeva ove emisije jest razvijanje tolerancije prema manjinskim skupinama, pa se tako zastupaju teme svijesti o ravnopravnosti spolova (11,11%). U ovoj tematskoj skupini ističe se razgovor sa Svjetlanom Knežević, aktivisticom za ženska prava koja radi u udruzi B.a.B.e. Glavna tema ovog razgovora bila su upravo prava žena u vidu rodno uvjetovanog nasilja. Ova često marginalizirana i slabo zastupljena tema u medijima obuhvatila je i načine na koje bi mediji trebali savjesno i pravilno izvještavati o nasilju nad ženama- time se dotakla tema medijske pismenosti (38,89%). Medijska pismenost nadalje javlja se kroz razgovore o istraživačkom novinarstvu u Hrvatskoj i razvijanju tehnika struke s novinarom Andrejem Dimitrijevićem, ali i o govoru mržnje na Internetu o kojem je govorila *beauty* blogerica, nekadašnja studentica FPZG-a, Maša Zibar. Mentalnom zdravlju mladih posvećeno je nekoliko emisija kako bi se ukazalo i javno progovorilo o ovom problemu i ponudilo savjet mladima da potraže pomoć stručnjaka, te kako bi se otklonila stigmatizacija problema. Posljednja emisija upravo je posvećena temi depresije o kojoj je mlada studentica sama snimila razgovor gdje otkriva kako izgleda život s depresijom i na koji se način boriti protiv nje. Koronavirus nije zaobišao ni ovu emisiju, pa se tako u 44,44% razgovora spominju pandemija i život za vrijeme karantene.

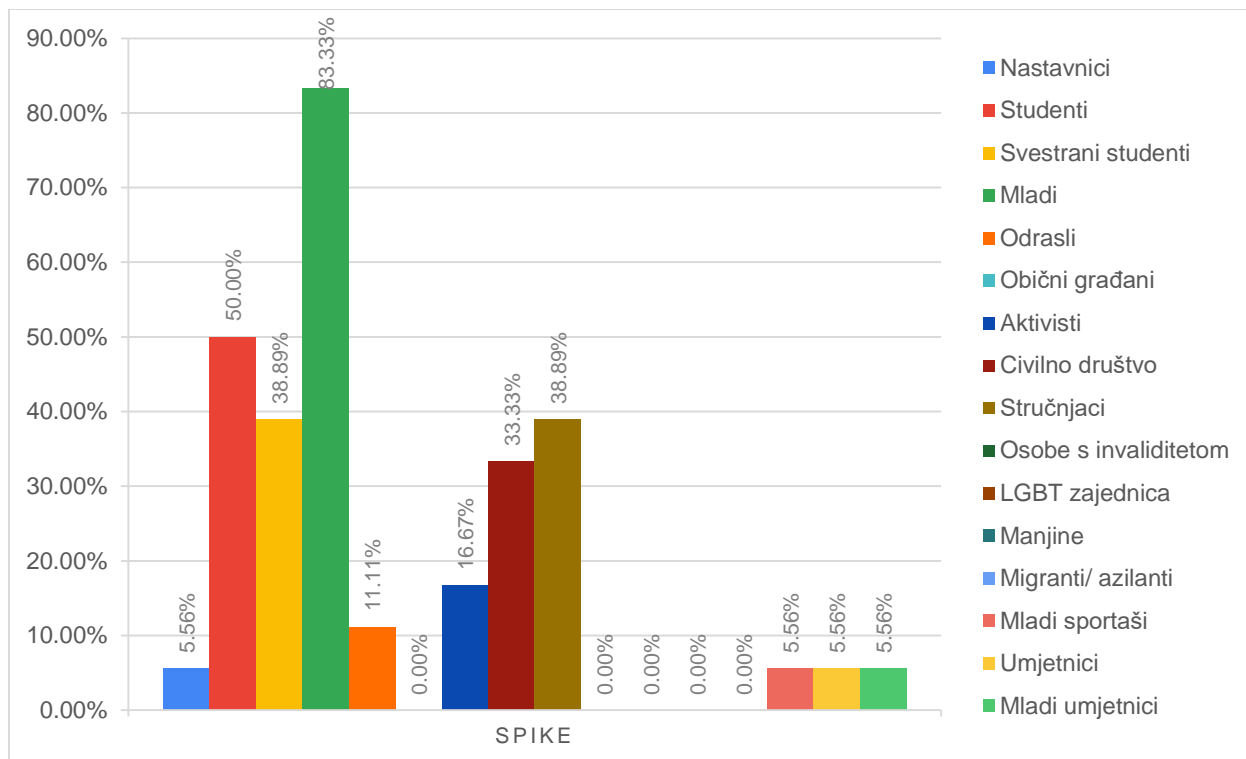

Graf 11: Televizijskih oblici u emisiji Spike. Izvor: autorica

S obzirom na to da je riječ o emisiji koja se ističe od ostalih po svom formatu studijskog intervjua, ovaj je televizijski oblik bio najzastupljeniji- od ukupno 12 emisija 11 je bilo u tom formatu. Ove dvije emisije koje nisu bile u formi intervjua su emisija koja se sastojala od tri priče: kako je izolacija izgledala studentima na Erasmus razmjenu u studentskom domu, kroz koje izazove prolaze mali i mikro poduzetnici općenito, ali i za vrijeme koronakrize te kako su svoje slobodno vrijeme u izolaciji provodili sportaši. Druga emisija odnosila se na prethodno spomenutu temu oko mentalnog zdravlja u kojem je sugovornica kroz vlog²⁹ opisala svoja iskustva s depresijom.

Kao što je navedeno, tijekom razgovora u nekim su se emisijama puštali temom povezani prilozi, od kojih je tri kraća izvještaji s projekta Balkan Booster i tri reportaže koje su sačinjavale posebnu emisiju.

²⁹ Eng. vlog (skraćeno od video blog) označuje vrstu mrežnoga/internetskoga dnevnika (bloga) čiji je medij video (<http://jezicni-savjetnik.hr/?page=25>, pristupljeno 03.09.2020.)

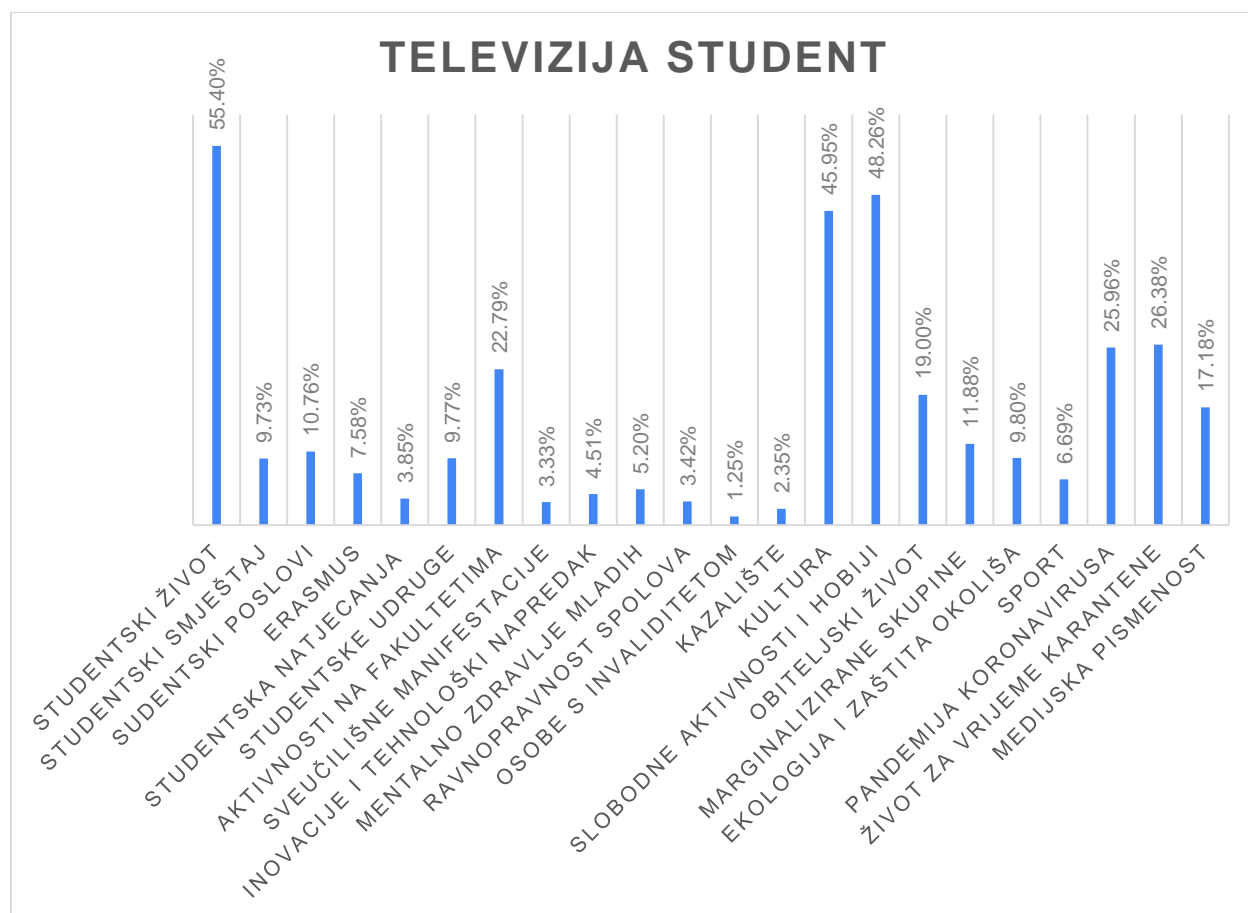
Graf 12: Akteri u emisiji Spike. Izvor: autorica

U ovoj emisiji najčešći sugovornici su mlade osobe (83,33%), od kojih je 50% studenata, odnosno 38,89% svestranih studenata o čijim se uspjesima pričalo kroz emisije (novinarka sudionica međunarodnog projekta, europski prvak u debati...). Ova emisija jest u prvom redu otvorena prema mladima tako da im pruža medijski prostor u kojem mogu jasno izraziti svoje mišljenje i probleme s kojima se kao skupina suočavaju. Po postotku zastupljenosti idući su stručnjaci (38,89%), no oni se često pojavljuju pod još nekom kategorijom, kao na aktivisti (16,67%) ili civilno društvo (33,33%) koji govore o marginaliziranim temama u društvu kao njihovi zagovornici (mentalno zdravlje mladih, nasilje nad ženama...) Također, u ovoj kategoriji pod civilno društvo spada i sugovornica iz Centra za mirovne studije koja je govorila o izbjeglicama, traženju azila, ljudskoj sigurnosti i načinu na koji se društvo odnosi prema azilantima.

Potkategorija prijave *Spika* za Fond je razvoj odgoja i obrazovanja, pa s obzirom na to da se u velikoj mjeri bave temama studentskog života, ali i obrazovanjem u cjelini, te su najbrojniji akteri upravo mlade osobe, odnosno studenti- ovime se zadovoljavaju kriteriji prijave.

Televizija Student

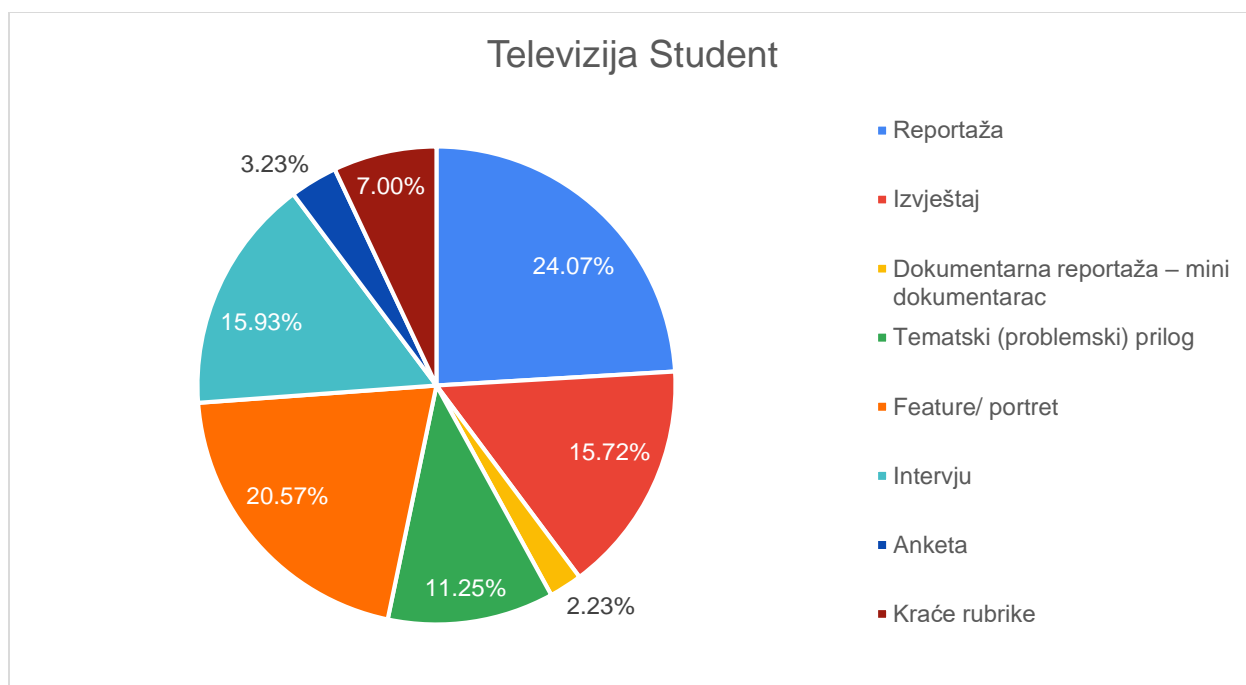
Iz navedenih podataka može se zaključiti kako su unutar četiri studentske emisije najviše prevladavale teme studentskog života (55,40%), slobodnih aktivnosti i hobija (48,26%) kojima se mladi bave i kulture (45,95%) u vidu njenog razvoja i poticanja stvaralaštva mladih umjetnika. Sve tri teme usko su vezane uz mlađu populaciju, nude sadržaj koji je inače slabo zastupljen u programima ostalih javnih ili nacionalnih televizija. Ovime, ali i zastupljenošću ostalih tema pokazuje se kako je Televizija Student doista mjesto na kojem se mladi mogu informirati, ali i zabaviti uz raznovrstan sadržaj.

Graf 13: Teme unutar četiri emisije Televizije Student. Izvor: autorica

Ipak, program se bavi i temama koje potiču toleranciju, inkluziju svih građanki i građana, a odnose se na marginalizirane skupine (11,88%), razvijanje svijesti o ravnopravnosti spolova (3,42%) i doprinos osoba s invaliditetom (1,25%). Otvorene su za sve teme, bez tabua, tako se u posljednje vrijeme sve češće spominje mentalno zdravlje mladih (5,20%), a kroz priloge se mlade potiče na razgovor o ovoj temi, prihvaćanju tog problema te mogućnostima njegovog rješavanja kroz osobna

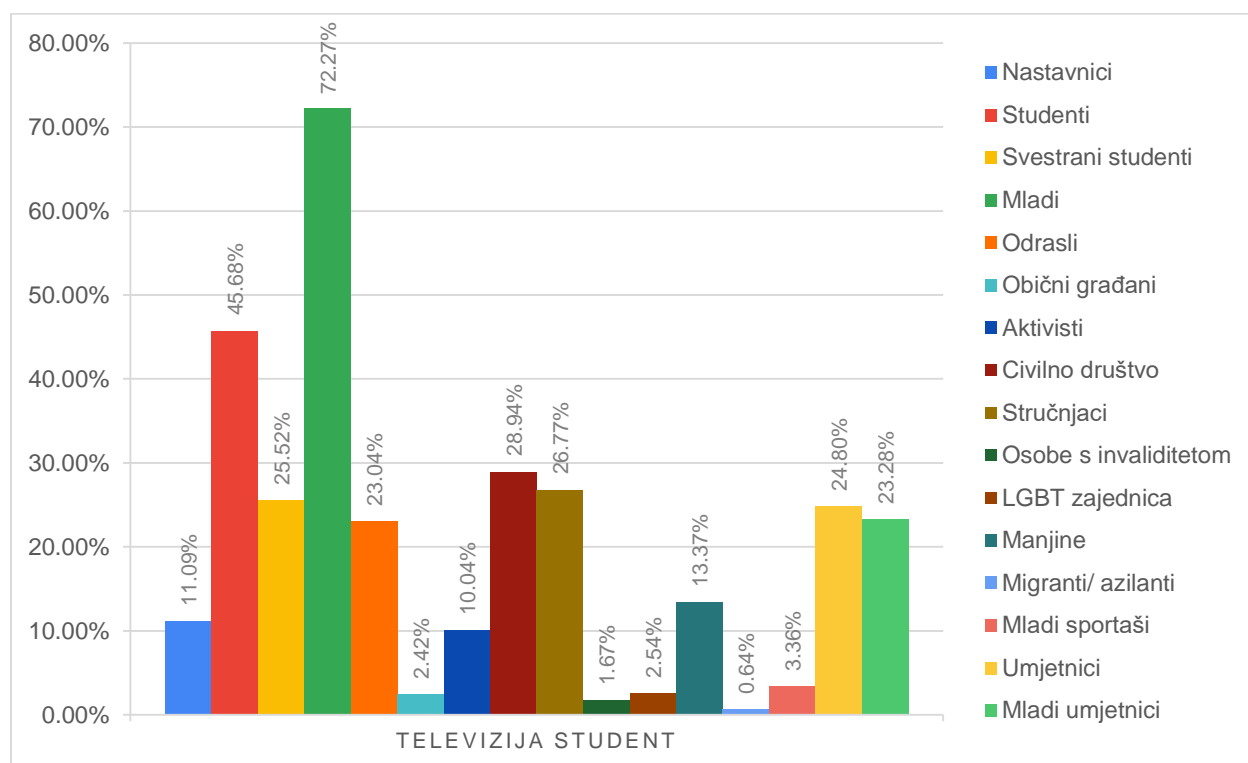
iskustva mladih te savjete stručnjaka. Također, kroz emisije obrađene su teme ekologije i zaštite okoliša (9,80%), poticanja mladih na bavljenjem sportskim aktivnostima (6,69%) kroz priloge o sportskim uspjesima mladih, sveučilišnom sportu te neuobičajenim sportskim aktivnostima. U programu je stoga zastupljen širok raspon tema kojima se zadovoljava javni interes. Koronavirus (26,38%) bio je česta tema svih emisija u ljetnom semestru jer je pandemija uvelike utjecala na živote mladih i studenata te njihovo obrazovanje, kao i na umjetnike i njihovo stvaralaštvo koje je pod novim uvjetima bilo ograničenije, pa su se tako obje skupine morale prilagođavati novonastaloj situaciji.

Graf 14: Televizijski oblici unutar četiri emisije Televizije Student. Izvor: autorica

Od televizijskih oblika najzastupljenije su forme reportaže (24,07%) koje su događaje obrađivale na sadržajan i sveobuhvatan način, uvodeći brojne zanimljive sugovornike koji su priču učinili zanimljivijom. Također, vrlo su zastupljene forme kratkog izvještaja (*feature*) ili portreta koja se pojavljuje u 20,27%. Ovaj format je toliko zastupljen jer na dinamičan i zanimljiv način donosi priču i time je prigodan za mlađu publiku kojoj se ne da predugo sjediti pred televizorom kako bi došla do nekih novih informacija. Forma intervju pojavljuje se u 15,69 %, međutim treba još jednom napomenuti kako je ona bila sastavni oblik emisije *Spike*, a kao format još se pojavila u jednoj emisiji *Alter Ega* koja se sastojala od studijskog intervjuja i jednog dokumentarnog oblika vezanog uze temu razgovora. Izvještaji (15,49%) kao oblik najčešći su bili u emisiji *Kultura nije*

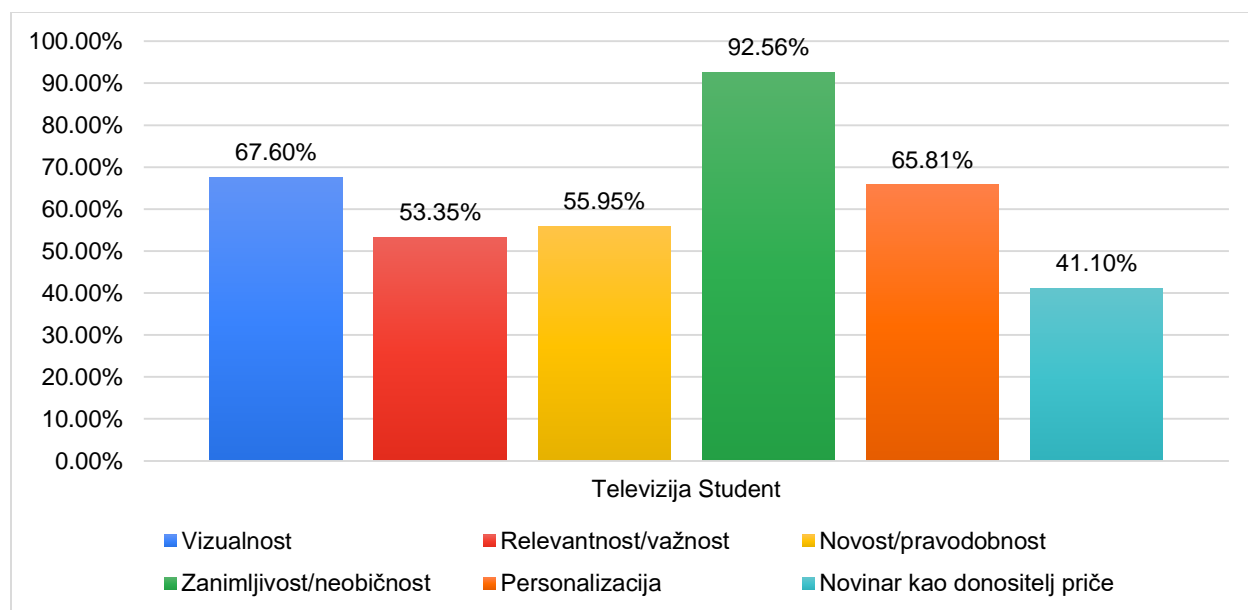
tortura koja je redovito pratila brojne kulturne događaje i manifestacije te o njima izvještavala kroz ovu televizijsku vrstu. Tematski prilozi (11,09%) bili su zastupljeni gotovo jednako u sve četiri emisije, a njima se priča donosila sa nekoliko stajališta, događaj ili društveni problem obradio se na sveobuhvatan način kako bi se javnost informirala o prezentiranoj temi. Kraće rubrike (6,89%) najčešće su se pojavljivale kao sastavni dio emisija *Alter Ego* (Trivijator) koje bi služile kao zabavni i poučni insert između dužih formi u emisiji te nudili objašnjenje pojma koji je bio glavna tema prethodnog priloga.

Graf 15: Akteri unutar četiri emisije Televizije Student. Izvor: autorica

S obzirom na ciljanu populaciju Televizije Student koja su mladi i studenti, upravo ove dvije kategorije čine aktere koji se najčešće pojavljuju u emisijama. Pripadnici civilnog društva (28,94%) također se često pojavljuju, s obzirom na to da je riječ o neprofitnom mediju koji zastupa mišljenja građana i javnosti, pa se tako kroz ovu kategoriju govori o svim društvenim problemima. Između se nalaze umjetnici (24,80%) koji su najzastupljeniji u emisiji *Kultura nije tortura* zbog tematike, ali i u ostalim emisijama. Manjine (13,37%) se pojavljuju otprilike podjednako u svim emisijama, te su često povezane s marginalizirani članovi zajednica poput osoba s invaliditetom (1,67%) i pripadnika LGBT zajednice (2,54%).

Za kraj, u analizu je uvedeno praćenje šest parametara istraživanja informativnih čimbenika vijesti po uzoru na ono koje je provela Perišin (2008: 70-71), međutim valja napomenuti kako navedene emisije nisu isključivo informativnog karaktera, već su one informativno - mozaične i zbog toga se ovi parametri moraju uzeti s odmakom od originalnog istraživanja. Također, ovi faktori nisu bili isključivi, odnosno u istoj jedinici analize moglo se dogoditi podudaranje nekoliko faktora. Tako ako je bila riječ o prilogu koji se bavi nekim neobičnim životnim stilom aktera, zastupljeni faktori bili su zanimljivost, personalizacija, jer je priča ispričana kroz glavni lik, te ukoliko je slika bila zanimljiva vrednovao se kriterij vizualnosti.

Graf 16 Informativni faktori u programu Televizije Student. Izvor: autorica

U provedenoj analizi tako je jasno kako je najviše onih vijesti koje događaj donose na zanimljiv, neobičan način (92,56%), a to ide u prilog otvorenosti pristupa neprofitne studentske televizije u kojima se zastupaju i potiču kreativni načini razmišljanja i proizvodnje sadržaja. Nakon toga, kao dominantna vrijednost pokazala se vizualnost (67,60%), što pokazuje kako se novinari trude priču učiniti zanimljivom i kroz aspekt slike, koristeći dinamične, raznovrsne kadrove. Personalizacija se pojavljuje u 65,81% slučajeva, odnosno priče su ispričane kroz slučaj ili sudbinu pojedinca i na taj način postaju bliže gledateljima koji se mogu poistovjetiti s viđenim. Na pravodobnost se odnosi 55,95%, s tim da se mora napomenuti kako ovo nisu dnevno- informativne emisije stoga postoji odmak od događaja do emitirane priče, ali se nastoji da to ne bude više od tjedan dana. Relevantnost, odnosno važnost za najširi krug ljudi dokazana je u 53,35% slučajeva što dodatno

ide u prilog zastupanju javnog interesa u programu Televizije Student. U 41,10% slučajeva novinar je bio donositelj priče, bilo kroz *stand up* ili načinom pripovijedanja i time je dodatno utjecao na faktor zanimljivosti priče.

8. Zaključak

Televizija Student, kao jedina neprofitna studentska televizija u Hrvatskoj, odabirom tema koje odražavaju duh i svjetonazor mladih generacija, na otvoren i sveobuhvatan način pristupa temama koje promiču društvene vrijednosti, razvoj i poticanje stvaralaštva mladih te marginalizirane teme. Ona je primjer dobre prakse kako je skupina entuzijasta prije desetak godina, iz tada studija opremljenog samo najosnovnijim uređajima, stvorila televiziju koja je okrenuta mladima na način da im kroz svoj program pruža teme koje se tiču njih, ali i omogućuje praktičan rad tijekom studiranja. Kao sastavni dio Fakulteta političkih znanosti, kroz kolegije povezane s televizijskim novinarstvom, budućim profesionalcima još za vrijeme studiranja nudi mogućnost praktičnog učenja i savladavanja svih tehnika dobrog televizijskog izvještavanja. S obzirom na to da je riječ o neprofitnom mediju, glavni izvor financiranja su potpore koje dobiva prijavom na Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Televizija kao mediji suočena je s brojnim promjenama i zahtjevima publika, pa se tako i Televizija Student prilagođava tim neprestanim promjenama. Tako se, osim klasičnog načina izvještavanja, savladavaju nove tehnike poput mobilnog novinarstva, ali i konvergencije koja omogućuje da se ista priča prezentira na odgovarajuće načine za svaki mediji. Tako Televizija osim u programu, svoj sadržaj dijeli na društvenim mrežama, internetskom kanalu *Vimeo* te na svojoj službenoj stranici uz prigodne članke.

Cilj ovog rada bio je kroz mješovitu istraživačku metodu, kvantitativnu i kvalitativnu analizu sadržaja, pokazati koliko su i koje teme od javnog interesa zastupljene u 4 emisije Televizije Student (*Akademski četvrt, Alter Ego, Kultura nije Tortura* i *Spike*). Kvalitativno se analizirao i odnos tematskog sadržaja emisija, novinarskih formi (televizijskih oblika), zastupljenosti pojedinih aktera te informativnih čimbenika koji se pojavljuju u priložima.

Rezultati tako pokazuju kako je u najvećoj mjeri tematski zastupljen studentski život i teme koje se odnose na ciljanu populaciju Televizije- mlade građane. Također, oni su bili najzastupljeniji akteri priča, uz civilno društvo i umjetnike. Teme su uključivale slobodne aktivnosti i hobije kojima se mladi bave, a uz studentski život usko su se doticale i uključivale kulturu, fakultetske aktivnosti i sveučilišne manifestacije. Ostalim temama poticao se razvoj tolerancije, inkluzija građanki i građana, a posebice marginaliziranih skupina. Televizijskim oblicima pokazalo se kako se njima utječe na raznovrsnost i drugačiji pristup temama, od uobičajenih televizijskih formata. Tijekom emitiranja uočeni su i novi oblici koji idu u korak s tehnološkim promjenama u novinarstvu, pa su se tako prilozima snimali mobitelima. Novinari su u novonastaloj situaciji uzrokovanoj koronavirusom koristili načine kako bi i dalje proizvodili priloge, pa su tako brojni razgovori sa sudionicima snimani putem *Skype-a* ili sličnih online platformi. Informativni faktori na kraju su pokazali kako su priče bile prezentirane na zanimljiv i neobičan način, pazeći na njihovu vizualnost. U prilozima se često pojavljivala personalizacija, kojom se publici omogućavalo da se poistovjete s ispričanom pričom. Teme su također bile pravodobno iznesene i relevantne za širu javnost.

Uzimajući sve u obzir, zaključuje se kako program Televizije Student zadovoljio kriterije javnog interesa, a posebice onog koji se odnosi na studentsku populaciju. Time je dokazano da programski sadržaj, koji je prvenstveno namijenjen mladima, služi i interesu šire populacije po broju zastupljenih tema.

Ovom analizom također je dokazano kako teme pod kojima su emisije Televizije Student prijavljene na natječaj Fonda zadovoljavaju kriterije prijave.

Neprofitni mediji posljednjih godina sve više traže svoje mjesto u hrvatskom medijskom prostoru kako bi temama pridonijeli pluralizmu sadržaja, koji je u javnom servisu i nacionalnim medijima manje zastupljen. Stoga bi Televizija Student trebala biti primjer i poticaj ostalim neprofitnim medijima u daljnjem radu, ali i drugim fakultetima novinarskog usmjerenja kako na praktičan način pružiti kvalitetnu izobrazbu budućim novinarima.

9. Literatura

- Baker, Edwin C. (1998) *Media That Citizens Need*. University of Pennsylvania Law Review. 147 (2): 317-408
- Car, Viktorija (2012) „Javni medijski servis i neprofitni mediji kao socijalni kapital“, u *Putokazi prema slobodnim i odgovornim medijima*, ur. V. Car (Zagreb: Kuća ljudskih prava i Fakultet političkih znanosti): 4-5.
- Car, Viktorija (2013) *Mediji i javni interes – kako opstati izvan tržišnih okvira*, u: Valić Nedeljković, Dubravka i Pralica, Dejan (ur.) *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene 3* (33-47). Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet.
- demokratski angažiranih publika. *Politička misao: časopis za politologiju* 54 (3): 108-131.
- Ferrucci, Patrick (2020) *Making Nonprofit News. Market Models, Influence and Journalistic Practice*. London. Routledge.
- Haas, Tanni (2004) *Alternative Media, Public Journalism and the Pursuit of Democratization*. Brooklyn College, USA *Journalism Studies*: 5(1): 115–121.
- Harris, D. et al. (2009) *Law of the European Convention on Human Rights*. Oxford: Oxford University Press.
- Jacquette, D. (2012) “Journalism Ethics as the Truth-Telling in the Public Interest” U S. Allan (ur.): *The Routledge Companion to News and Journalism*. (213–222) London, New York: Routledge.
- Kunczik, Michael (2006) *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert
- McQuail, Denis (1994, treće izdanje) *Mass Communication Theory: An Introduction*. London: Sage.
- Melody, William H. (1990) “Communication Policy in the Global Information Economy: Whither the Public Interest?” u: Marjory Ferguson (ur.): *Public Communication. The New Imperatives: Future directions for media research*. London, Newbury Park, New Delhi: Sage.

Oblak, Dejan (2013) Televizija Student: ustroj, organizacija i program. Diplomski rad. Zagreb: Fakultet političkih znanosti

Odluka o osnivanju studentske ustrojbene jedinice Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, 16. ožujak 2012.

Odluka Vijeća za elektroničke medije, 11. listopada 2012.

Perišin, T. i Mlačić, P. (2014). Studij novinarstva: Digitalni kurikulum za digitalno novinarstvo Journalism Studies: Digital Curriculum for Digital Journalism. *Medijska istraživanja*, 20 (1), 25-45.

Perišin, Tena (2008) Televizijske vijesti: u potrazi za vrijednostima. *Medijska istraživanja* 14(2): 63-86.

Perišin, Tena (2010) Televizijske vijesti. Zagreb: *Medijska istraživanja*.

Perišin, Tena I Lukač Iva (2018) Sveučilišni studij novinarstva u Hrvatskoj: Fakultet kao klinijka za medije: Utopija ili budućnost?, u Pralica, Dejan (ur.) *Zbornik Mediji Balkana: Zbornik u čast prof.dr. Dubravki Valić Nedeljković. (175-191)* Novi Sad: Filozofski fakultet, Novi Sad

Peruško, Zrinjka (2009) Public Interest and Television Performance in Croatia. *Medijska istraživanja* 15 (2): 5-31.

Peruško, Zrinjka, ur. (2011) *Uvod u medije*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk: Hrvatsko sociološko društvo

Popović, Helena (2016) Mediji trećeg sektora: konceptualizacija i društveni kontekst njihovog djelovanja. u: Viktorija Car, Marijana Matović i Lejla Turčilo (ur.) *Mediji i javni interes : zbornik radova 6. regionalne znanstvene konferencije Vjerodostojnost medija (str. 19-36)* Zagreb: Hanns-Seidel-Stiftung: Fakultet političkih znanosti.

Radojković, Miroljub (2016) Mediji i javni interes: ogled na primeru Srbije. u: Viktorija Car, Marijana Matović i Lejla Turčilo (ur.) *Mediji i javni interes : zbornik radova 6. regionalne znanstvene konferencije Vjerodostojnost medija (str. 7-18)* Zagreb: Hanns-Seidel-Stiftung: Fakultet političkih znanosti.

Todorović, Aleksandar, L. (2014) *Interaktivna televizija*. Beograd: Clio.

Turković, Hrvoje (2012) Razumjevanje filma. Zagreb. Društvo za promicanje književnosti na novim medijima.

Vozab, Dina, Peruško, Zrinjka i Čuvalo, Antonija (2017) Treći medijski sektor iz perspektive

Zakon o elektroničkim medijima, *Narodne novine*, 122/3.

Zakon o elektroničkim medijima, *Narodne novine*, 153/09.

Zakon o elektroničkim medijima, *Narodne novine*, 94/13.

Zakon o telekomunikacijama, *Narodne novine* 53/1994; 76/1999

Zakona o elektroničkim medijima, *NN* 153/09, 84/11, 94/13, 136/13, 136/1.

Internetski izvori:

Agencija za elektroničke medije (2020) Fond za pluralizam <https://www.aem.hr/kategorija/fond-za-pluralizam/> , pristupljeno 30.8.2020.

Agencija za elektroničke medije (2020) Neprofitni proizvođači <https://www.aem.hr/neprofitni-proizvodaci-audiovizualnih-i-ili-radijskih-programa/> , pristupljeno 30.08.2020.

Agencija za elektroničke medije (2020) Prijava <https://pmu.e-mediji.hr/Public/PregledDetalji.aspx?id=661&pmu=242> , pristupljeno 30.08.2020.

Javni natječaj - Vijeće za elektroničke medije (2020) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/oglasio/o8266277.html?fbclid=IwAR0u03FEYzQNhZ5fkVmrDo5igApS9bhJ4YMDrU64Yza4Ma4NR_WU6fQiAjE , pristupljeno 30.08.2020.

Komarić, Božidar (2012) Tv Student- pokrenuta prva studentska televizija u Hrvata, i ide preko Iskon.TV- a <https://www.racunalo.com/tv-student-pokrenuta-prva-studentska-televizija-u-hrvata-ide-i-preko-iskon-tv-a/> , prisupljeno 30.08.2020.

Leksikon radija I televizije (2020) Agencija za elektroničke medije <https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/a/agencija-za-elektronicke-medije/> , pristupljeno 30.8.2020.

Radio Student (2020) FAQ: Neprofitni mediji <http://www.radiostudent.hr/faq-neprofitni-mediji/> , pristupljeno 30.08.2020.

Televizija Student (2012) Televizija Student počela s emitiranjem <http://fpzg.hr/?@=2dy7p> , pristupljeno 30.8.2020

Televizija Student (2020) O nama <https://televizijastudent.com/o-nama/> , pristupljeno 30.8.2020.

SAŽETAK

Svrha je ovoga rada bila prikazati u kojoj je mjeri i kroz koje teme u programu neprofitnog studentskog medija Televizije Student zastupljen javni interes. Javni interes definirao se kroz slobodu i raznovrsnost sadržaja, kvalitetu informacija, društveni i kulturni poredak te zastupanje marginaliziranih skupina društva. S obzirom na to da je riječ o neprofitnom mediju, u ovom se radu definirao i pojam takvih medija kao onih koji kreiraju sadržaj od javnog interesa koji pak doprinosi društvenom razvoju i funkcioniranju pojedinaca unutar zajednice i društva. Kako je Televizija Student medij koji pripada u tu skupinu, prikazan je njen razvoj od početaka kada je na Fakultetu političkih znanosti krenula kao televizijski studio, do službenog pokretanja programa uživo, kada zapravo počinje njena priča. Nadalje, objašnjen je način funkcioniranja i organizacije rada na Televiziji kroz praktičnu nastavu na smjeru novinarstva. Kako su jedini prihodi kojima Televizija financira proizvodnju programa oni Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, objašnjeni su načini i kriteriji prijave na njega. U ovom se radu analiza provodila kroz četiri emisije Televizije Student (Akademska četvrt, Kultura nije tortura, Alter Ego i Spike) koje se emitiraju u njenom programu, a prijavljene su na Fond. Stoga su u kvantitativnoj analizi promatrani čimbenici kojima se mjerila zastupljenost javnog interesa kroz tematski sadržaj, vrstu televizijskih oblika, aktere i informativne čimbenike. Kombinacijom kvalitativne analize dodatno se produbilo istraživanje opisujući karakteristike po kojima su se pojedine jedinice analize isticale od ostalih u emisiji ili odstupale od klasičnih televizijskih vrsta. Analize su pokazale kako je javni interes zastupljen u programu Televizije Student, a posebice onaj koji se odnosi na studentsku populaciju. Dokazano je i da programski sadržaj, koji je prvenstveno namijenjen mladima, ciljanoj publici, služi i interesu šire populacije po broju zastupljenih tema. Ovom je analizom također potvrđeno kako teme pod kojima su emisije Televizije Student prijavljene na natječaj Fonda zadovoljavaju kriterije prijave.

Ključne riječi: Televizija Student, neprofitni mediji, studentski medij, javni interes, studenti

ABSTRACT

The purpose of this paper was to reveal to what extent and through which topics is public interest represented in the program of Televizija Student non-profit student medium. Public interest was defined through the following criteria: freedom and diversity of content, quality of information, social and cultural order, and representation of marginalized groups in the society. Given the fact that Televizija Student is a non-profit medium, this paper defines such media as those that create the content of public interest, one that consequently contributes to the social development and functioning of individuals within the community and society. As Televizija Student belongs to this group of media, its development was shown from the beginning when it started as a TV studio at the Faculty of Political Sciences, to the official launch of the live program when its story begins. Moreover, this paper explains the way of functioning and organization of work on Televizija Student through practical classes offered at the Department of journalism. As the only revenues with which the Televizija Student finances its program production are those of the Fund for the Promotion of Pluralism and Diversity of Electronic Media, the conditions that have to be met to apply for the funding are also explained. In this paper, the analysis was conducted based on four Televizija Student shows (Akademska četvrt, Kultura nije tortura, Alter Ego and Spike) that are broadcasted in its program and financed by the aforementioned Fund. Therefore, the quantitative analysis was focused on factors through which representation of public interest was measured: thematic content, type of television form, actors of the content, and informative elements. Qualitative analysis deepened the research further by describing those characteristics according to which individual units of analysis stood out from others in the show or deviated from the classic television types. The analyses have shown that public interest is represented in the program of Televizija Student, especially the one related to the student population. It has been proven that the program content, which is primarily designed for young people as the target audience, also serves the interest of the general population in terms of the topics covered. The Paper's analysis confirmed that the topics of shows that Televizija Student submitted to the Fund's competition met the contest criteria as well.

Key words: Television Student, non-profit media, student media, public interest, students